

Reggeli Ujság

Noviszád, 1940 szeptember

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 253. szám

Ma fejeződik be Erdély megszállása

Nagy előkészületeket tesznek Horthy vasárnapi kolozsvári bevonulására
Román-magyar fárgyalások kezdődnek az Erdély megszállásával
kapcsolatos kérdések rendezésére

Antonescu minden anarchisztikus megmozdulást szigorúan megtorol

Budapestről jelentik: A magyar honvédsapatok csütörtökön a csi-ki medencét szállították meg Barót és Nagybacon helységekig. Ma érik el Erdély visszaitélt legdélibb pontját Zágont és ezzel teljesen megszállották a bécsi döntőbíró-sági ítéletben Magyarországnak ítél-területeket.

Kolozsváron nagy előkészületeket tesznek Horthy Miklós kormányzó vasárnapi ünnepélyes bevonulására. Budapestről három különvonat indult szombat este Kolozsvárra, hogy azok, akik a honvédszervek főnökeitől külön engedélyt kaptak, szintén szemtanui lehessenek a bevonulásnak. A visszacsatolt erdélyi részekre különben október 5-ig csak a vezérkar főnökeinek engedélyvel, egészen kivételes esetekben lehet utazni. Október 5.-e után is csak külön engedéllyel lehet a visszacsatolt területre vagy onnan az anyaországba utazni.

Budapestről jelentik: A honvéd vezérkar közlése szerint a honvédsapatok tegnap reggel hét órakor indultak el, hogy folytassák a csütörtöki napra kijelölt terület megszállását.

A római Messaggero című lap hosszabb cikkben foglalkozik a kolozsvári bevonulással és ecseteli azt a lelkesedést, amivel a bevonuló honvédeket fogadták. A cikkíró szerint igen nehéz néhány szóval leírni azt a határtalan lelkesedést, ami a kolozsvári és erdélyi magyarokat hatalmába kerítette, amikor meglátták a honvédséget. Muszolinét úgy ünnepelték, amire csak Olaszországban akad példa — alapítja meg a Messaggero Kolozsvárról járt tudósítója.

A németországi sajtó is részletesen foglalkozik Erdély visszacsatolásával. A lapok különösen Teleki Pál gróf miniszterelnöknek azt a nyilatkozatát emelik ki, hogy a nemzeti kisebbségek teljes egyenjogúságot élvezhetnek Magyarországon és anyanyelvüket teljesen szabadon használhatják.

A lapok elégtétellel állapítják meg azt is, hogy a felszabadult erdélyi városokban tereket és utcákat neveznek el Hitlerről és Muszoliniról.

Az Essener Nationalzeitung budapesti tudósítója jól beavatott kormánykörökből azt az értesítést nyerte, hogy valószínűleg még

az ősszel az összes visszacsatolt területeken választásokat fognak tartani.

A visszacsatolt terület kisebbségeinek lojális magatartását hangsúlyozta az a küldöttség, amely tegnap fekereste vitéz Rajnay Károly tábornokot, Nagyvárad térparancsnokát. A román küldöttség vezetői Magyar Ágoston görögkatolikus esperes és Popovics Vazul görögkeleti román esperes a váradi és környéki román lakosság hűségéről tettek nyilatkozatot és kijelentették, hogy a maguk részéről is mindent megtesznek, hogy lojális állampolgárokat neveljenek a magyar hazának.

Vitéz Rajnay Károly tábornok megköszönte a román küldöttség hűségnyilatkozatát s közölte, hogy

azzal jött, hogy a román uralom alatt a magyarságot ért sérelmeket meggyógyítsa. A magyar állam minden hűséges fia szabadon élhet és boldogulhat a hazában. Kérte a küldöttség vezetőit, a román lakosságot ebben a szellemben neveljék, hogy lojális és dolgozó fiai legyenek a hazának.

MA ESTE ROMÁN KÜLDÖTT-SÉG ÉRKEZIK BUDAPESTRE

Budapestről jelentik: Pénteken este Pop Valér vezetésével küldöttség érkezik Budapestre, amely Erdély átadásával kapcsolatos kérdéseket beszél meg a magyar kormány által kiküldött bizottsággal. A magyar bizottságot Wörnle János meghatalmazott miniszter, rendkívüli követ vezeti.

Antonescu államvezető kiáltványai

Bukarestből jelentik: Antonescu tábornok államvezető több kiáltványt bocsájtott ki. Az egyikben felszólította az ország népét, hogy tartózkodjon mindenféle anarchisztikus mozgalomtól, mert ez ellen kiméletlenül fog fellépni. Azokat, akik akár a vidéken, akár a fővárosban anarchiára lázitanak, az állam első számú ellenségeinek tekintik és aszerint bánik velük. Felszólít minden románt, hogy őrizze meg a rendet és fegyelmét, mert egy kéz vezetése alatt sokkal inkább könnyítik majd szenvedéseiket.

A román nemzethez, elsősorban pedig a vasmárciusiakhoz és légionáriusokhoz intézett másik felhívásában rámutat Antonescu államvezető a kormányzatban bekövetkezett változás jelentőségére. A lé-

gionáriusok és ifjúság örömét mutatja kifejezésre, hogy közreműködhetett, ha harcok árán is, a nemzeti ideál megvalósításában és azoknak a változásoknak a bekövetkezésében, amelyek Románia teljes megújulásához vezetnek.

»A nemzeti ifjúság és a légionáriusok örömeiknek adtak kifejezést, a tüntetésekből azonban már elég volt, mert most munkához kell látni és a nagy feladatokat megoldani. A légionáriusok és az ifjúság eddig is a haza és egész nemzet érdekében dolgoztak és ezután is ennek érdekében fognak dolgozni.«

A kiáltvány végén Antonescu bejelenti, hogy a kormány egy-két napon belül megkezdi a román állam megújításának rendszeres munkáját.

A vasmárciusiak ne avakozzanak az állam ügyeibe

Bukarestből jelentik: Horia Sima, a vasmárciusi légionáriusainak vezetője körlevelet intézett híveire. Ebben felszólítja őket, hogy ne avakozzanak az állam ügyeibe, hanem foglaljanak el megértő álláspontot a kormány és hatóságok irányában. A fenyegetéseknek és kihívásoknak egyes következményei, az első felháborodás kifejezése lehettek ugyan, most azonban, amikor a légionáriusok céljaik megvalósítása felé közelednek, nem engedhetik meg többet az ilyeneket maguknak.

A szervezetnek mindezeket az eseteket ki kell vizsgálnia.

ANTONESCU RENDTEREMTÉSE

Bukarestből jelentik: Antonescu tábornok rendeletet adott ki, hogy az utóbbi tizenkét évben kiadott bányászati és petróleumkutatói koncessziókat mind felül kell vizsgálni.

Vizsgálatot rendeltek el Bukarest főváros pénzügyében is, mert itt is nagy visszaélések nyomára jutottak.

Károly volt király zár alá helye-

zett vagyona élére zárgondnokot nevezett ki a miniszterelnök.

Mihály király Antonescu államvezető előterjesztésére kegyelmi rendeletet adott ki. Ezzel megkegyelmezett Precup ezredesnek, akit 1936-ban állítólagos királyellenes cselekményéért sok évi súlyos börtönre ítélték. Ugyanekkor szabadlábra került számos politikai elítélt is, akiket az elmúlt rezsimek idején zártak el.

KESERVESEN LAKOLTAK A MANIU GÁRDISTÁK

Budapestről jelenti az Avala: A román-magyar határon szeptember 9-én történt incidensről a következő részleteket jelentik: Szeptember 9-én az Ördögkut községen átvonuló határőrségi zászlóalj a Maniugárda tagjai rejtekhelyeikről lövésekkel fogadták. A lövések következtében négy határőrségi sulyosan megsebesült. A zászlóalj erre azonnal körülkerítette a falut és a községbeli parasztok segítségével kiküldte a Maniu gárdisták rejtekhelyeit. Rövid harc után a Maniu gárdistákat ártalmatlanná tették. A harc során a Maniu gárdisták közül tizenhatan életüket veszítették. A halottak megvizsgálásánál megállapították, hogy negyven manikürözött keze van, élénk ellentétben a parasztgunyával, amelyben voltak.

MA UTAZIK EL HELENA ANYAKIRÁLYNÉ OLASZORSZÁGBÓL

Rómából jelentik: Helena román anyakirályné pénteken elhagyja Olaszországot és Romániába utazik.

Helena anyakirályné Velencében Miklós herceggel találkozik és vele együtt teszi meg az utat Romániába.

RÉSZLEGES LESZERELÉS ROMÁNIÁBAN

Bukarestből jelentik: A kormány közlést adott ki, hogy megtette a szükséges intézkedéseket a részleges leszerelés végrehajtására, valamint a rekvirálások csökkentésére.

Ugyanakkor cáfolják a tömeges tisztviselő elbocsájtásokról elterjedt híreket. A kormány megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a lakosságot kellő élelmiszerrel és tüzelőanyaggal ellássák.

Csüförtökre virradó éjjel minden eddiginél nagyobb támadást hajtottak végre a német repülőgépek London ellen

Az angol hatóságok megkezdték London kiürítését -- Először az iskolás gyermekeket távolítják el a brit fővárosból

A németek tegnap reggel is bombázták Londont

Londonból jelentik: A brit légügyi minisztérium jelentése szerint szerdáról csüförtökre virradó éjjel Londonnak sokkal nagyobb részét bombázták a németek, mint az előző két éjjeli támadás alkalmával. A bombák, amelyek azelőtt a városnak egyes részeit érték, most mindenfelé lehullottak. Leginkább azonban London déli részeit és a déli külvárosokat érték a bombák. A támadás szerdán azonnal alkonyat után kezdődött.

Az angol hivatalos jelentés szerint a nagy robbanó hatása vagy gyújtó bombák igen sok épületet érték. Néhány kisebb gyárat is eltaláltak a bombák. Az áldozatok pontos számát még nem tudják, fellelhető azonban, hogy kevesebben haltak meg tegnap éjjel, mint előző két éjjelen.

Nagybritannia többi részeiben — véli az angol jelentés — aránylag kisebb volt a német légi támadás, mint máskor. A német bombák többek között egy délwalesi várost is érték, valamint több északnyugati várost. A bombák károkat okoztak. Az áldozatok száma e városokban jelentéktelen.

A LONDONI GYERMEKEK ELTÁVOLÍTÁSA

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: Az iskolás gyermekek szüleit értesítették az angol hatóságok, hogy meggyorsítják a gyermekek elköltöztetését Londonból. A gyermekcsoportok rövidebb időközökben egymás után elhagyják az angol fővárost.

Azokon a helyeken, ahol a kitelepített személyeket összegyűjtik, nagy előkészületeket tettek, hogy a menekültek részére elegendő élelmiszer álljon rendelkezésre.

Az újzélandi Wellingtonba most érkezett meg az első angliai gyermekszállítmány. A 120 gyermek a legteljesebb egészségben érkezett meg Wellingtonba.

AZ ANGOL VEZÉRKAR ELLENZI LONDON KIÜRÍTÉSÉT

Londonból jelentik: Az angol kormány tagjai több óra hosszat tanácskoztak London kiürítése tekintetében. A vezérkar azonban elintézte a kiürítést, mert attól tart, hogy London kiürítése épen olyan helyzetbe hozhatja az angol hadsereget, mint került a francia hadsereg Észak-Franciaország kiürítése alkalmával. A menekülők akkor teljesen elzárták az utakat, úgy, hogy a hadsereg nem tudott előre jutni. Attól tart tehát az angol hadsereg, hogy London kiürítése esetén a menekülők minden utat elzárának és az angol hadsereg nem tudná csapatait odadobni, ahol azokra szükség lenne.

A németek légi támadásai csak bevezetője a most kezdődő döntő harcnak

Rómából jelentik: Az olasz lapok behatóan ismertetik a németek Anglia és főleg London ellen folyó légi támadásainak megerősödését. A Corriere della Sera katonai cikkírója azt írja, hogy a mostani légi támadások csak bevezetője a kezdődő nagy harcnak, amely a háború sorsát el fogja dönteni. Hangoztatják az olasz lapok, hogy a támadás akkor fog bekövetkezni, amikor azt a tengelyhatalmak vezetői a legjobbnak

tartják és elrendelik. A két hadsereg különben is megállapított terv szerint dolgozik és azt a legnagyobb pontossággal tartják be.

A London elleni támadások sem hirtelen elhatározások szüleményei. London hadászatiag fontos pontjainak megsemmisítését célzó légi támadások terveit hónapok alatt gondosan előkészítették és kidolgozták és a német bombavető gépek most e tervek szerint végzik támadásaikat London ellen.

Tegnap hajnalban súlyos bombatámadás indult London ellen

Berlinből jelentik: A német távirati iroda közli azt az angol jelentést, amely szerint tegnap reggel öt órakor német bombavetőgépek jelentek meg London, valamint Anglia déli és középső részei felett. Egy amerikai hírszolgálati ügynökség jelentései szerint a németek a csüförtök hajnali támadás alkalmával gyújtóbombák ledobásával számos tüzet okoztak. Különösen a Towertől keletre és a Themse déli partvidékén láthatók nagy tüzek.

Az olasz tengeralattjárók az Atlanti óceánon is dolgoznak

Az olasz hivatalos jelentés a következőket mondja:

Az egyiptomi határ mentén levő vasutvonalakat, valamint a Solum és Sidibaraninál levő katonai pontokat éjjel-nappal bombázták repülőink. A bombázások tüzeket és robbanásokat okoztak. Az ellenség páncélos osztagait is bombáztuk és gépfegyverekkel löttük. Az ellenség Berna fölé akart repülni, de légharító tüzéréseink

megakadályozta és egy Bienheim-gépet lelőttünk, egy másikat pedig valószínűleg megsemmisítettünk. Egy olasz repülőgép nem tért vissza. Utólagos jelentések alapján megállapítottuk, hogy Aden szeptember 1.-i és 2.-i bombázása alkalmával két ellenséges torpedórombolót elsüllyesztettünk. Repülőink bombázták Chartum repülőterét és vasuti csomópontját. Atbara repülőterén három hangárt

Amerika csak akkor lép határain kívül háboruba, ha megtámadják

„Az angolszász hatalmaknak jussa felfogásuk van a semlegességtől”

Washingtonból jelentik: Roosevelt szerdán este tartotta első választói beszédét a sofőrök gyűlésén. Roosevelttel beszéde során többek között ezeket mondta:

»Elhatároztam, hogy a magam részéről mindent megteszek, hogy a háború továbbra is távolmaradjon partjainktól. Mi nem veszünk részt olyan háborúban, amely határainkon kívül folyik, kivéve ha megtámadnak bennünket.»

DÉLAMERIKAI LAP AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK SEMLEGESSÉGÉRŐL

A Rio de Janeiroban megjelenő »Gazetta Noticias« című lap azt írja, hogy az angol-szász hatalmaknak csodálatos felfogásuk van a szabadság és semlegesség elveiről. Anglia, amely azt állítja, hogy

a világ szabadságáért küzd, ténylegesen annak egy részét rabságában tartja, míg az Egyesült Államok, amelyek kijelentik, hogy semlegesek, repülőgépeket és hadihajókat küldenek Anglia segítségére. Többek között ez is a Monroe-elv nyílt megsértését jelenti.

A lap figyelmezteti az Egyesült Államokat, hogy angolbarát politikájuk a legsúlyosabb következményekkel járhat az amerikai kontinensre.

A ROSSZAT GYÖKERESTŐL KELL KIIRTANI — MONDJA EGY HINDU VEZETŐ

Mahendra Pratap, rádza, az indiai nemzeti mozgalom egyik vezető személyisége a Stefani-ügynökség munkatársának kijelentette, hogy a szabad India a brit vi-

felgyújtottunk. Repülőink mind visszatértek.

Az ellenségnek Cassale hídfője és Vadzir keleti határán levő Dubaj elleni támadását veszteség nélkül visszautasítottuk. Assab bombázása alkalmával egy személy meghalt, kettő megsebesült. Addisz Abebától délre lelőttünk egy ellenséges gépet, három főnyi személyzetét foglyul ejtettünk. A Massaua elleni légitámadást visszavertük. Desie felett két ellenséges gépet löttünk le.

Egy tengeralattjárónk visszatért atlanti-óceáni útjáról, amelynek során 27.000 tonna ellenséges hajóteret süllyesztett el.

NÉMET HIVATALOS JELENTÉS

A német hivatalos jelentés közli a Berlijn és Északnyugat-Németország ellen tegnap éjjel végrehajtott légitámadást, amelynek tizen-negy halott és 41 sebesült áldozata volt.

A német repülőgépek éjjel-nappal bombázzák Londont és Anglia hadászatiag fontos többi ipari és hadfelszerelési pontjait. A szerdai támadás során légi harcokra is sor került, amikor 67 brit gépet lőttek le a német vadászok, a légharító tüzéréség 6, a tengerészeti tüzéréség az Északi-tengeren 6, a La Manche felett 1 gépet lőtt le. Az ellenség szerdai összvesztése 80 gép. Husz német gép nem tért vissza.

Egy tengeralattjáró, amely már 21.000 tonna úrtartalom elsüllyesztését jelentette, összesen 40.000 tonna tartalmu ellenséges hajóteret semmisített meg. Egy másik tengeralattjáró egy 7000 tonnás felfegyverzett hajót süllyesztett el.

UJ KORMÁNYZÓI BIZTOS KÁRPÁTALJÁN

Budapestről jelentik: A magyar hivatalos lap pénteki száma közli, hogy Horthy Miklós kormányzó báro Perényi Zsigmond koronaórt, a főrendiház alelnökét, saját kérésére felmentette Kárpátalja kormányzói biztosi állása alól. Helyébe leveldi vitéz Kozma Miklós nyug. belügyminisztert nevezte ki Kárpátalja kormányzói biztosává.

Tegnap is kölcsönösen bombázták egymás fővárosait az angolok és németek

Németországnak meg kell torolnia a polgári lakosai és városai elleni támadást - írja az olasz sajtó - Belgiumban is polgári személyeket öltek meg az angol bombák

Milánóból jelentik: A Popolo d'Italia az Anglia ellen foganatosított német megtorló intézkedésekkel kapcsolatban a következőket írja:

»A németek a háboru kezdete óta a velük született pontossággal állítják össze azoknak a támadásoknak jegyzékét, amit az angolok nem hadászati célok ellen hajtanak végre Németország területén. A háboru kitörése óta állandóan figyelmeztették Londont. Maga Göring tábornagy is figyelmeztette Angliát, hogy pilótái hagyják abba gyilkosságaikat, mert azt meg fogja bántani. Németország most már kénytelen volt válaszolni milderre.

A külföldi megfigyelőknek is be kellett látniuk, hogy az angolok által tufeszített türelem hurját el kellett tépni. Az angol repülők tovább dobták bombáikat, döntöttek romba a német polgárok házaikat és gyilkolták meg az ártatlan áldozatokat. Az éjjeli támadások során száz számra gyilkolták meg a német gyermekeket és ezért kellett megtorlást foganatosítani Anglia ellen. Bár figyelmeztették őket, az angolok nem akarták magukat megmenteni. Annál rosszabb rájuk nézve.

ANGOL JELENTÉS A BERLIN ELLENI ÉJJELI TÁMADÁSRÓL

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium a következő közlést adta ki:

»Azok a brit repülők, amelyek szerdán éjjel Berlint bombázták, bombatámadásaikat főleg a potsdami pályaudvarra irányították. Több tüzet figyeltek meg. A Bremennél levő hadfelszerelési gyárakat is bombázták. Wilhelmshafenben a tengerészeti laktanyát érte bombatámadás. A rossz látási viszonyok ellenére a brit repülők ellenséges csapatösszevonásokat, továbbá a franciaországi, belgiumi és hollandiai partvidéken levő rakétákat bombázták. A Dunsberg és Brüsszel melletti repülőtereket és vasúti vonalakat, valamint több németországi repülőteret is bombáztak. E műveletek során négy brit gép tűnt el.

Dower ágyúzása és London bombázása

Londonból jelentik: Az ellenséges repülőgépek és ágyúk szerdán este több óra hosszat bombázták Dowert. A háboru kitörése óta ez volt Dower legerősebb bombázása. Több ember meghalt és sokan megsebesültek.

Berlini jelentés szerint szerdán délután német bombavetőgépek ismét bombázták Londont és környékét. London gyári és kikötői részében számos tüzet okoztak a bombák. Különösen a Themse torkolata körül keletkezett sok tűz.

A német bombavető Southamtonban a »Spitfire« repülőgépgyár több hangárját is megrongálták.

Az angol vadászgépek a német bombavetőket meg akarták támadni, a Heinckel-gépek azonban ennek ellenére is folytatták útjukat és megsemmisítő munkájukat. Időről-időre élénk harc alakult ki.

Alighogy alkonyodni kezdett szerdán, a német bombavető újabb elindultak Anglia fölé.

Valamivel éjjel után Liverpool és Anglia más gyárlétesítményeit ellen támadásokat intéztek a német bombavető.

Azok a német bombavető, amelyek a szerda esti London ellen

Bombázták a brit repülők Calais hadászati fontos pontjait. Ez volt Calais legerősebb bombázása, mert három óra hosszat tartott. A kikötőben levő hajók közül sokat eltaláltak. Több tüzet is megfigyeltek. Ugyancsak bombázták Osztende katonai célpontjait is. Osztende bombázása öt óra hosszat tartott. Itt is sűrű füstfelhőket figyeltek meg a bombázások után. Az itteni kikötőben is sok hajót találtak el az angol bombák. Bombázták — az angol jelentés szerint — a Boulogne kikötőjében levő hajókat is.

BRÜSSZELBEN POLGÁRI SZEMÉLYEKET ÖLTEK MEG AZ ANGOL BOMBÁK

Brüsszelnél jelentik: A brit repülők az elmúlt éjjel Brüsszelnél olyan részeit is bombázták, ahol semmilyen hadászati célpont sem volt. A brit repülők igen alacsonyan repültek Brüsszel és környéke felett és nyolc bombát dobtak le, lakóházakra. A brit bombák következtében öt polgári személy meghalt, közöttük egy teljes család: apa, anya és 12, valamint 16 éves leányuk. A brit bombák a lakóházakban nagy károkat okoztak. A hely közelében, amelyre a brit támadás irányult, semmilyen katonai intézmény sincsen. Nagy felháborodást váltott ki a lakosság körében az, hogy a brit repülőgépekről gépfegyverekkel lötték a lakóházakat.

ANGOL TÁMADÁS NÉMET HAJÓKARAVÁN ELLEN

Londonból jelentik: Kedden délután az angol partokról észrevették, hogy 12 hajóból álló ellenséges hajókaraván halad a La Manche-csatornában Boulogne irányában. A hajókaravánt Dowerből ágyúzni kezdték, ezt megelőzően a francia partokról a német ágyúk is lötték Dowert, valószínűleg azért, hogy eltereljék a figyelmet a német hajókaravánról. A brit ágyúk a német tüzelésre is válaszoltak. Később sok angol bombavető repült fel és a francia partok irányába repült. Az ellenséges hajókaraván füstfelhőbe burkolózva folytatta útját.

ni támadásban résztvettek, mind sértetlenül tértek vissza kiindulási helyeikre. A bombavető tovább folytatják tevékenységüket Anglia ellen.

Szerdán délután hat óra körül a német harci gépek körülbelül húsz ellenséges hajót figyeltek meg a Themse torkolatában.

A »Stuka« harci gépek erős támadást intéztek a brit kísérőhajók ellen. Az ellenséges hadihajók élénken tüzeltek a német gépekre, a »Stukáknak« mégis sikerült egy ellenséges hadihajót, rombolót és hat kereskedelmi hajót eltalálni. A többi hajó kénytelen volt visszafordulni a Themse torkolatába és nem folytathatta útját a nyílt tengeren.

Az angolok folytatják támadásaikat a német polgári lakosság ellen

Berlinből jelenti a német távirati iroda: Ugylátszik, az angoloknak még nem volt elég és tovább folytatják támadásaikat Berlin ellen. Emellett Németország északnyugati részén is két támadást hajtottak végre. Ezeknek a támadásoknak ugyanaz volt a céljuk, mint a Berlin elleni támadásoknak. A városok lakó- és kereskedelmi negyedeit bombázták. Nagyobb károkat nem okoztak, de néhány polgári személyt megöltek, többeket pedig súlyosan megsebesítettek.

Az angol bombák felgyújtottak egy fatelepet és elpusztítottak néhány lakóházat, egy villát és kisebb lakóépületet.

Az egyik brit gépet, amely a támadásban résztvett, Oldenburgtól északra lelőtték.

Az elmúlt éjjel brit repülőgépek ismétellen támadást kíséreltek meg Berlin ellen, még pedig különösen a sűrűn lakott és nemzeti jellegű kerületek ellen. Így a Tiergartenben is találtak bombákat. Ezeknek a bombáknak ugyanaz volt a céljuk, mint a keddről szerdára virradó éjjel dobtott bombáké.

A Nyugatnémetország ellen támadó brit repülőgépek egy részének a német légharító tüzéség sikeres tüzelése következtében vissza kellett fordulnia. Ezek a gépek bombarakományukat rendetlenül ledobálták.

Néhány gépnek sikerült éjfél után, nagy magasságban repülve, Berlin fölé jutni. A légharító ütegek igen hatásosan léptek közbe. Néhány bombát ledobtak a brit gépekről. Berlin északnyugati részében egy gyárban kis tűz keletkezett, amit gyorsan eloltottak. A belvárosra is több bomba esett. Ezek a gyújtóbombák néhány lakóházat értek. A tüzoltók azonnal eloltották a tüzet.

A 11. és 12. közötti éjjelen — mint a német távirati iroda egy későbbi jelentése közli — a brit bombák főleg Hamburgot és Bremeht érték. A robbanó és gyújtó bombák több nagy tüzet okoztak lakóházakban. Több személy meghalt és vannak súlyos, valamint könnyebb sebesültek is. Az anyagi kár nem túl nagy.

Magában Berlinben a légvédelmi tüzéség működése, a lakosság figyelmesebb magatartása és a se-

gélyszolgálat kifogástalan közbelépése következtében nem volt kár.

NEM A POTSDAMI PÁLYAUDVART BOMBÁZTÁK A BRIT REPÜLŐK

Berlinből jelenti a német távirati iroda: A brit légügyi minisztérium jelentésében az áll többek között, hogy a brit bombavető bombáit a Berlin központjában levő potsdami pályaudvarra dobták. Azt is állítja az angol jelentés, hogy az elmúlt éjjel a Berlin elleni támadás alkalmával többszáz gyújtóbombát dobtak le. Azt is állítja az angol hivatalos jelentés, hogy a kód ellenére is a bombákat nagy pontossággal dobták. Az angol bombavetőknél — mondja az angol jelentés — sikerült a kód ellenére is eltalálni az állomást, sőt a brit repülőgépek megállapíthatták a bombadobás hatását is.

Ezzel szemben a német távirati iroda a következő megállapítást teszi:

»Berlin összes lakói, számszerint négy és fél milliónyian, tanuszkodhatnak amellett, hogy egyetlen bomba sem esett le a potsdami pályaudvarra vagy annak közelében. Négy és fél milliónyi berlini igazolhatja, hogy az éjszaka teljesen tiszta volt és semmiféle kód nem zavarta a brit repülőket szerda éjjel Berlin fölötti útjuk alkalmával és a tiszta éjszaka miatt nagyon jól tájékozódhattak. A támadásban résztvevő brit aviatikusok kijelentik, hogy a potsdami pályaudvart és annak környékét bombázták. Azt, amit négy és fél millió berlini látott és igazolhat, az az, hogy a brit repülők a legnagyobb pontossággal céloztak a német nemzeti műemlékekre, a birodalmi gyűlés palotájára, a Brandenburgi kapura, a győzelmi oszlopra és a diplomata negyedre. Négy és fél millió berlini igazolhatja, hogy ez nagyon jellemző támadás volt a briteket illetően. A birodalom fővárosának négy és fél millió lakosa és velük együtt a birodalom egész polgári lakossága, köszönetet mond a brit légügyi minisztériumnak és a brit hírszolgálati irodáknak azért a módért, ahogyan a brit légi erő »sikerit« közlik.

HALLÓ!

Dr. Ley, a német munkafront vezetője Köln—Aachen bányászainak gyűlésén beszélt. Dr. Ley beszéde során közölte, hogy a Führer parancsára nagyszabású nemzeti szocialista tervet dolgoz ki az öregek biztosításáról és ezt a tervet a háborús viszonyok ellenére is teljesen elkészítette.

A tengeri kereskedelem teljes szünetelése súlyos kihatással van Svédország minden kikötőjére. A munkanélküliek száma mindenhol ijesztően emelkedik. Egyedül Göteborgban ötször annyi a munkanélküli, mint volt egy évvel ezelőtt.

A bolgár kormány a »Bulgarische Wochenschau«, »Parole Bulgaria« és »Vita Bulgaria« című kormánylapok igazgatójává dr. Kirko bolgár diplomatát nevezte ki. Dr. Kirko hosszú ideig a londoni bolgár követség sajtóattaséja volt.

Mackenzie King kanadai miniszterelnök táviratot intézett Churchill brit miniszterelnökhöz és ebben azt mondja, hogy a kanadai nép elhatározása szilárdan kitartani a küzdelem végéig a brit nép mellett.

A birodalmi kormány meghívására Serano Sunjer spanyol külügyminiszter rövidesen néhány napi tartózkodásra Berlinbe érkezik.

Hsinkingban, Mandzsukuo fővárosában szerdán írták alá a Németország és Mandzsukuo közötti kereskedelmi szerződést. Német részről Wagner követ, mandzsukuo részről pedig Vajhuangcsang külügyminiszter írta alá a szerződést.

Majszki londoni szovjet nagykövet szerdán este látogatást tett az angol külügyminisztériumban és ez alkalommal hosszabb megbeszélés volt lord Halifax külügyminiszterrel. Ugy tudják, hogy a megbeszélés a balti államokkal állott összefüggésben.

Dr. Andrez Iván kereskedelmi miniszter felkereste báró Bakách-Bessenyei György beográdi magyar követet.

Pozsonyban megalakult a szlovák újságírók szövetsége. Elnökké dr. Kocsost, a »Szlovák« főszerkesztőjét választották meg. Az szövetségnek német és magyar szekciója is van.

Törökország moszkvai nagykövete, aki az utóbbi napokat Törökországban töltötte, szeptember végén visszatér Moszkvába. A nagykövetség titkára már el is utazott Szovjet-országra. Beavatott körökben úgy tudják, hogy fontos török-szovjet tárgyalásokra kerül rövidesen sor.

Petain tábornagy, francia államfő látogatást tett néhány újonnan épített sportpályán, hogy tanúbizonyságot tegyen amellett, mennyire érdekli a francia ifjúság sport-szerű nevelése. A pályákon a fiúk és lányok tornamutatványokat végeztek. A tábornagyot Borotra, a sport ügyek főbiztosa üdvözölte. A gyakorlatok befejezése után Petain tábornagy beszédet intézett az ifjakhoz és ebben hangoztatta, hogy milyen fontos az ifjúság testi és lelki erősödése. Az ünnepség után az ifjak diszmetnetben vonultak el a tábornagy előtt.

Kettős halál a villanypóznán

Az áram halálra sújtotta a vrbászi villanytelep főszerelőjét és egyik szerelőjét

Borzalmas szerencsétlenség történt szerdán délelőtt Kucura község közelében. Kucurát a novivrbászi cukorgyár tulajdonát képező villanytelep látja el árammal, s az országot menti villanyoszlopokat mostanában cserélik ki betonoszlopokkal. A munkálatokat és a szükséges szereléseket Róth Ferenc főszerelő vezeti és ellenőrzi. A szerdai napon a munkálatokat végző szerelők közül többen másirányú elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg munkahelyükön, s nehogy a munka késedelmet szenvedjen. Róth Ferenc főszerelő is munkába állott és Szremacski Rajkó szerelő segítségével folytatta a huzalok átszerelését. Ekkor történt a szerencsétlenség.

Munkaközben mindketten hozzáérték a vezetékekhez és a következő pillanatban holtan zuhantak a földre.

A többi munkás és a járőrelők mindent elkövettek, hogy Róthot és Szremacskit életre keltsék, de a fázadozás nem vezetett eredményre.

A kettős haláleset Vrbászon és a messzi környéken óriási megdöbbenést és részvétet keltett, mert Róth Ferenc főszerelőt, a nagyképzettségű szakembert nemcsak Vrbászon, de a környéken is mindenütt jól ismerték, mert szerelő munkálatai közben mindenütt megfordult. Szremacski Rajkó is megbízható, jó munkás volt. A szörnyű baleset ügyében vizsgálat indul, melynek legfőbb feladata annak a megállapítása lesz, hogy

a villanytelepen miért nem kapcsolták ki az áramot azon a vonalon, ahol a szerelési munkálatokat végezték.

A gyakorlat az, hogy a szerelés megkezdésekor a főszerelő telefonon értesítette a központot és felhívta az áram kikapcsolására. Állítólag a telefonüzenet ezuttal is megtörtént, s a vizsgálat hivatott megállapítani, hogy miért nem kapcsolták ki az áramot a kucurai vezetékből.

Hajszja az árdrágítók és az élelmiszerhalmozók ellen

Zágreb városa inségadót vet ki a nagy jövedelműre Beográd város vezetősége emeli az alkalmazottak fizetését

A közigazgatási hatóságok az egész országban élénk tevékenységgel készülődnek a fenyegető téli inség és a mértéktelen drágaság elhárítására. A helyzet alapos megvizsgálása során kitűnt, hogy az inség nem is annyira a gyenge idei termés és a nagyarányú kivitel következtében fenyeget, mint inkább a spekuláció élelmiszerhalmozása miatt.

Mivel az árak már az év elején szemmel láthatóan emelkedtek, nemcsak a kereskedők, hanem a magánosok is a legbiztosabb hasznosító üzletnek azt tekintették, ha az élelmiszereket nagymennyiségben elraktározzák és hosszabb idő múlva kétszeres áron eladják.

Ezzel a nyár folyamán hatalmas mennyiségű élelmiszer került forgamon kívül, aminek következménye az volt, hogy az árak még gyorsabban emelkedtek. Ezt az örületes árhajszát kívánják a hatóságok megakadályozni azzal, hogy szigorúan büntetik az élelmiszerfelraktározókat.

A HORVÁT BÁN RENDELETE

Az élelmiszerhalmozás különösen veszedelmes méreteket öltött Zágreb-ban. Ezért dr. Subasics Iván bán rendeletben kötelezte a lakosságot, hogy

öt napon belül jelentse be egész élelmiszerkészletét.

Aki ennek nem tesz eleget, hathónapi elzárással, vagy ötvenezer dinár pénzbüntetéssel sújtható.

Együttal elrendelte, hogy az elsőfokú közigazgatási és rendőrhatalóságok

a legkisebb gyanu esetén is tartanak szigorú házkutatást ott, ahol felhalmozott élelmiszereket sejtene.

Az élelmiszerhalmozás különösen súlyos esetében a rendőrség interválhatja is a közellátásra ártalmas embereket.

INTERNÁLT ZÁGREBI KERESKEDŐK

A zágrebi rendőrség a fentebb említett bán rendelet megjelenése után azonnal el is ítelt három kereskedőt, akiknél nagymennyiségű élelmiszert találtak és bebizonyosodott róluk, hogy rendes áron nem akarták eladni.

A három kereskedőt — Goszt Vjekoslávot, Kardos Vilmost és Hochsinger Juliu — a rendőrség egy horvátországi faluba internálta.

Egyébként a zágrebi rendőrség eddig árdrágítás miatt összesen kétszáz kereskedőt büntetett meg.

A NAGY JÖVEDELMEK KÜLÖN MEGADÓZTATÁSA

Zágreb város vezetősége egyébként érdekes ujjtással kísérli meg a szegények téli ellátásának megkönnyítését. Elhatározta, hogy

a nagyjövedelmű adózókra külön városi pótdadót vet ki.

A külön pótdadó az évi 90.000 dinár jövedelemnél kezdődik és a jövedelem 5-től 20 százalékáig terjedhet. Évi 90.000 dinár adó után 5 százalék, 120.000 dinár terjedő jövedelem után 10 százalék, 240.000 dinár évi jövedelem után 15 százalék és azonfelül 20 százalék lesz a külön városi pótdadó.

A város vezetőségének számítása szerint ebből az adóból egy év alatt összesen 5,600.000 dinár folyik be.

BEGRÁD VÁROSA FIZETÉSEMELÉST AD

Beográdból jelentik: Beográd város vezetősége elhatározta, hogy az élelmiszerárak emelkedése miatt

TRGOVACSKI DOM

(Lloyd)

Kafé-Restaurant

Minden este tánc — jazz. Minden szerdán és pénteken (hústalan napokon) apatini módon főzött

kitűnő halászlé

E hó 14 és 15-én Kalocsay zenekar buszuzik a kedves noviszádi közönségtől.

F. hó 16-tól **Zsiga Ernő** hangversenye. naponta - Külön termek

fizetésemelést ad valamennyi kifizetésű alkalmazottjának.

A városnak összesen 8742 alkalmazottja van. Ezeknek tulnyomó többsége napi 50 dinár fizetést kap. A városi előjáróság elhatározta, hogy ezeknek a tisztviselőknek napi 7 dináros emelést ad, vagyis napidíjuk ezentul 57 dinárt tesz ki. Az 51—70 dináros fizetésű napidíjasok részére 5 dinárral emelik a díjat.

Az állandó fizetésű tisztviselők tekintetében ugy intézkedtek, hogy 1500 dinár havi fizetés után 200 dináros emelést, az 1501—2010 dináros fizetésűeknek pedig 150 dináros emelést adnak.

A kisjavalmazású nyugdíjasoknak szintén emelést adnak.

A fizetésemelés Beográd városnak összesen 2402 alkalmazottját érinti közvetlenül. Ezeknek a város összesen évi huszmillió dinár fizetéstöbbletet ad.

Felmentették a megvesztegetés vádjá alól,

mert a pénzügyőr érvénytelen szerződésre akarta megfizetni az illetéket

Szomborból jelentik: A szombori törvényszéken Veszelovszky Dezső hármas büntető tanácsa most tárgyalta Szummer Mátyás 28 éves koluti vendéglős megvesztegetési bűnügyét. Szummer ellen az volt a vád, hogy 1937 decemberében Koluton házat vett, az adásvételi szerződés után nem fizetett illetéket és

Goricsán Frányó pénzügyőrt ötezer dinárral megvesztegette,

hogy illeték eltitkolása miatt ne jelentse őt fel.

Ebben az ügyben a bíróság már egyszer ítékezett és Szummert egyhavi fogságra ítélte. Szummer felebezésére

a felebbviteli bíróság az ítéletet megsemmisítette és új tárgyalást rendelt el.

A most megtartott újabb tárgyaláson Szummer kijelentette, hogy illetékeltitkolást nem követett el, mert az az adásvételi szerződés, ami Goricsán kezébe jutott, nem volt aláírva és így nem is lehetett jogérvényes. Pénzt csak azért ígért a pénzügyőrnek, mert amikor a rosszul kiállított szerződés Goricsán kezébe jutott, megijedt, hogy ebből baj lesz.

A bíróság kihallgatott több tanut, közöttük Karamarkovics Janló szemlést, aki kijelentette, hogy

a szóbanforgó adásvételi szerződés nem volt szabályszerűen kiállítva.

A bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása után

Szummert felmentette a vád alól,

mert nem bizonyosodott be, hogy bűncselekmény történt.

Az Erdéllyel megnagyobbodott Magyarország mezőgazdaságának fejlesztésére új törvény készül

Jurcsik Béla termelési kormánybiztos nyilatkozata Erdély gazdasági jelentőségéről és a falvak élére kerülő mezőgazdasági előljárókról

(Budapest, szeptember.) — A céltudatos, új mezőgazdasági termelés kezdeti időpontját 1939 június 29. napjától számítják a szakkörök. A múlt esztendőnek ez a napja volt a nevezetes alkalom, amikor gróf Teleki Pál miniszterelnök a szegedi tanyavilágban elmondta híressé vált beszédét a termelés bizonyos mérvű átállításának szükségességéről. Így indult el a mezőgazdasági újjászervezés: szintén Szegedről! Alig egy esztendővel később, ez év májusának végén a miniszterelnök fokozatos fontosságú program-nyilatkozatot adott a budapesti napilapok politikai rovatvezetőinek arról, hogy többet kell dolgozni, többet kell termelni, s ilymódon kell készülni a gazdasági hivatásra.

amely a háború befejezése után Magyarországra vár.

Az új termelési rendszer céltudatos, gyakorlati megvalósításának előkészítésére szolgált, hogy a kormány három hónappal ezelőtt elrendelte

a termelési kormánybiztoság felállítását. Ugyancsak a logikus munkaszervezésbe illeszkedett, közel ezer szakember kiképzése céljából, az idén augusztusban rendezett soproni mezőgazdasági többtermelési szabad-egyetem, amelynek e óadás-sorozatában, élükön gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszterrel, az ország legkiválóbb szakemberei adtak részletekbe menő irányelveket. S a nagyjelentőségű kormányzati gesztiónak mintegy betetőzőeként, éppen most, Erdély visszatérésének napjaiban készült a mezőgazdaság fejlesztéséről intézkedő törvény, amely az egész elgondolásnak a gyakorlatba való átültetését írja elő, organikus formában.

MILYEN VÁLTOZÁSOKAT HOZ ERDÉLY A TERMELESBE?

A nemzet gazdasági élete szempontjából nagyfontosságú aktualitásokból a Reggeli Újság munkálisa beszámolót folytatott Jurcsik Béla termelési kormánybiztossal, országgyűlési képviselővel. Elsősorban aziránt érdeklődünk, vátoztat-e Erdély visszatérése a termelési irányítások szempontjait?

— Hogy mennyire megváltozik a helyzet, — mondotta Jurcsik kormánybiztos — arra jellemzésül szolgálhat néhány statisztikai adat. A háború utáni Magyarország területének 60 százaléka szántóföld volt. 11 százaléka pedig erdő. A felvidéki, kárpátaljai és erdélyi országrészekkel akként változik ez az arány, hogy

a szántóföld lecsökken 45 százalékra, az erdő viszont 20 százalékra emelkedik.

A szántóföldnek 60 százalékról 45-re való csökkenése mutatja, hogy sok minden kelet termelünk a hazatért országrészek számára! Viszont ugyanakkor Erdélyben erős termelési tétel a kender, a len, a lucerna, a lóhere, sokkal erősebb, mint általában az országban volt.

— Ezenkívül milyen termelési változásokat hoz Erdély?

— Elsősorban a fára kell hivatkoznom, amelyben nagy pluszt hoz a hazatérő föld. De megközelítően jelentékeny az erdélyi gypjuállomány is: birkában a ma meglévő állományunk másfélmillió darab, amihez Erdély egymillió darabot hoz, tehát gypjtermelésünk 60 százalékkal növekszik.

Ehhez egyben speciális és értékes háziipar járul, még pedig lényeges új szempontokkal és lehetőségekkel.

— Szántóföld és erdő között milyen az arány Erdélyben?

— Erdőkes módon pontosan egyenlő a kétfajta terület: 31 százalék a szántóföld és 31 százalék az erdő is! Normális időjárású években nem jelent

problémát a hazatérő országész ellátása: ha kukoricában és buzában kisélelősegítjük Erdélyt,

számítani lehet a terület önellátására.

— Ehhez azonban az ottani termelők felkarolása szükséges, főképpen termeléseszközöknek és műtrágyának a rendelkezésükre bocsátásával. Ilyen körülmények között Bihar, Szatmár és Ugocsa vidéke termelni fog annyit, amennyi a Székelyföld és a belsőség ellátásához kell.

— Lesznek-e egyéb különleges termelési feladatok?

— Nagyon is, mégpedig több, érdekes vonatkozásban.

A földgáz tekintetében az a helyzet, hogy a kiasszársi terület kutjai az új határ szerint túlnan maradnak, s itt közbevetőleg meg kell jegyeznem, hogy Kolozsvár világlátását, konyháját ezek a földgázutak látják el, tehát átmenetileg majd meg kell vennünk a gázt a románoktól; de valószínűleg csak átmeneti időre, ugyanis

Kiasszárs az új határtól mindössze 15—18 kilométernyire lesz, s feltehető, hogy a határon belül terjedvén a medence, mi is megnyithatjuk a kutjainkat!

Ettől eltekintve lesznek ott más, kiaknázásra váró értékek is, mert ahol «Büds barlang» és «Gyilkos tó» van, ott használható anyagoknak is kell lenniök. Beszterce-Naszód és Szolnok-Doboka vármegyék hegyeinek a felkutatása fontos és sürgős feladatot ró a geológusainkra!

— Van-e egyéb gazdasági jelentősége is az ottani híres-szép hegyi-világoknak?

— De mennyire; állattenyésztési szempontból

rendkívül fontosak a havasi rétek, legelők,

amelyeken nagyszerű állatállományt változtatunk meg. Sajnos, a jelenlegi helyzet ott ebből a szempontból rendkívül gyenge, az állatgazdálkodás erős rekonstrukcióra szorul, éppen ezért az üszövgási tilalom bevezetését rendkívül fontosnak és sürgősnek tartom.

A SZÉKELYSÉG CSODALATOS ERTEKÜ GYAPJUFELDOLGOZÓ HAZIIPARA

— Kormánybiztos ur említette a gypjuállomány jelentőségét, s a vele kapcsolatos háziipart; mi ennek a lényege?

— A székelység, ősi tradíció alapján, nem adja el a termelt gypjút, hanem háziiparilag feldolgozza s egy részét a saját ruházódására fordítja! Ezt a folyamatot különböző szempontokból lehet mérlegelni, így például annak az elvnek alapján is, hogy a nagyipari feldolgoztatás nem lenne-e gazdaságosabb? Ennél a vizsgálódásnál, ha az egyéni nézem, az önálló családot, amely a tél hónapok korlátozott munkalehetőségét hidalja át a gypju házi feldolgozásával, akkor

nagyon jónak és helyesnek kell mondanom ezt a tradíciós, székely munkát,

mert ha eladnák a gypjút, akkor nem lenne téli munkájuk, sem pedig értékes, feldolgozott anyaguk, s a munkavégzésük elmaradna folytán a gazdasági veszítenének. De mellettük szól egy fontos, nemzetgazdasági érv is!

Angliában a legfinomabb és legdrágább homespun szöveteket hosszú időn át így állították elő, háziiparilag.

— Ebben az irányban kell fokoznunk a rendkívül ügyes és ötletes székelységnek ezt az ősi iparát, mégpedig árueikkeit minőségének feljavításával, ami által,

a hajdani homespunhoz hasonlóan

a világ legfinomabb és legdrágábban fizetett cikkévé lehet tenni a székely szövetet.

mert hiszen ma már minden más szövetben, még az angol szövetben is van műanyag, a székelyekében semmi más nincs és nem lesz, mint szintiszta gypju!

— Ezzel a háziiparral csak a székelyek foglalkoznak Erdélyben?

— Kizárólag. A románok legfőbb foglalkozása az állattenyésztés s oly igénytelenek, hogy magasabbrendű foglalkozásra Erdélyben nem tértek át. De a székelyeket rávezette erre az iparra a korai ősz és a késői tavasz közötti eltelt hosszú tél s annyi bizonyos, hogy cikkelynek itt az anyaországban rögtön jó piacuk lesz!

Arra a kérdésre, hogy az Erdéllyel megnagyobbodott országban, a kormány intenciói szerint hogyan lehet átszervezni a termelést, Jurcsik Béla kormánybiztos az alábbiakat mondta:

A többtermelés kedvéért általában a munkának megszervezése válik szükségessé!

A mezőgazdasági munkásság állandóan panaszkodik, de ugyanakkor nem veszi észre, hogy évi 120 napi munkától, amelynél többet az időjárás nem tesz lehetővé a mezőgazdaságban, várna el, hogy egész éven át elartsa. Ennek a rétegnek

az év többi részében is foglalkoznia kell.

Legalább is állatainak tenyésztésével és gondozásával. A mezőgazdaságot fejlesztő törvény, amely most van kidolgozás alatt, szigorú megbízatással minden község élére mezőgazdasági előljárót fog állítani, az ellenőrzés és tanácsadás rendszeres gyakorlása céljából, a több és jobb termelés előteremtése céljából.

ŐSZRE ELKÉSZÜL AZ ÚJ TÖRVÉNY

— Az új törvényjavaslatot az ősz folyamán a földművelésügyi miniszter benyújtja a Ház elé. Kiváló kerettörvényről van szó, amelyben nincsenek merevségek, de amely megteremtí annak lehetőségét, hogy a mezőgazdaság átállításánál a belterjesebb gazdálkodást, a több- és jobbtermelést érvényesüléshez juttassa és

prémiumokat biztosítson azoknak a gazdáknak, akik ezekben a vonatkozásokban uttörő munkát végeznek.

A törvényes alapon megvalósítható szervezettség alátámasztja a termelési kormánybiztoság célkitűzéseinek megvalósítását is.

— Melyek ezek a célkitűzések?

— A dolog természeténél fogva, nem szólhatnak a legközelebbi időre, ami nem is lényeges, mert az idei rossz év után a jövőévi kereslet mindent felvesz; ellenben

1941, 1942, 1943 termelésének irányítására dolgozunk és pedig elsősorban olajnövényeknek, kukoricának és rosnövényeknek a termelését készítjük elő.

A termelés alapelvevé ugyanis azt kell tenünk, hogy a belföldi szükséglet kielégítésére irányuló termelés maradjon meg a belföldi igények szerint, a felesleget azonban, amit a külföld átvesz, a külföld kívánalma szerint kell termelni.

— Az ipart is érinti a termelés átállítása és organizálása?

— Ipari termelésünknek elsőrangú feladata, hogy a hazai nyersanyagokat dolgozza fel és hogy

kiváltkép a mezőgazdaságunk produktumainak legyen a feldolgozója, ami nemcsak hogy rendkívül fontos és kívánatos, de az ipar számára is nagy és hálás feladatot jelent.

Kenessey Péter

Milyen erdélyi helységekre kerültek vissza Magyarországhoz

Olvasóink közül többen kérdést intéztek hozzánk, hogy milyen községek és városok kerültek vissza Magyarországhoz, miután Erdélyben élő rokonaikkal mostanában nem igen levelezhetnek. Az alábbiakban felsoroljuk a Magyarországhoz visszakerült helységek neveit. A nevek után feltüntetett szám a helység lakóinak száma, az 1930. évi román népszámlálás alapján.

- Bonchida 2335, Borgóbeszterce 3015, Borgói hágó, Borgóprund 3167, Bors 1050, Borsá 11206, Borsai hágó, Borszeg 1314, Borszék 1824, Bőd 846, Bődön 638, Bölön 2428, Börvely 2568, Bözöd 1034, Budatelke 1492, Budfalva 2662, Buza 2085, Cibesfalva 650, Cigányi 681, Cőfalva 357, Csáki-gorbó 1289, Csatány 861, Csétfá 1726, Csépan 840, Csicsókápolna 589, Csikcsicsó 2236, Csikdánfalva 2727, Csikfalva 685, Csikmadaras 2266, Csikrákos 1382, Csikszentdomokos 5762, Csikszentgyörgy 2563, Csikszentkirály 1832, Csikszentmihály 2528, Csikszentsimon 1903, Csikszenttamás 3089, Csikszereda 5014, Csiktapolca 2099, Csizér 2308, Csókás 1026, Csókfalva 802, Csomakörös 578, Csucsá 1784, Déda 2750, De-drád 1937, Dés 15311, Désakna 2856, Dezmér 493, Diós 1111, Dió-sad 1894, Dióshalom 950, Disznajó 1605, Ditró 6803, Doboka 1608, Domahida 1350, Drág 302, Drágavilma 881, Dragomérfalva 3169, Drágosfalva 342, Egeres 1888, Eg-respatak 1364, Élesd 2257, Élesd-lok 1647, Előpatak 727, Embertő 985, Énlaka 590, Érábrány 772, Érbogvoszló 1155, Erdőd 3327, Erdődűfő 1220, Erdőszőlő 1500, Erdőszentgyörgy 2952, Erendred 1981, Érkésérő 1716, Érkörös 660, Érkörtvélyes 2501, Érmihályfalva 8088, Érsérend 1437, Érsenién 2774, Érszakács 1756, Érszentkirály 293, Érszőlős 2035, Érszentbánya 1340, Esküllő 811, Esztergom 499, Etéd 1477, Farkashegy 3000, Fejérd 2265, Fenyéd 877, Fenyő-hegy 4153, Felsőboldogfalva 349, Felsőbudak 1466, Felsőcsatár 2112, Felsőfernezely 1258, Felsőfűd 765, Felsőilosva 1645, Felsőrákos 1206, Felsőrépa 1154, Felsőróna 2929, Felsőszivágy 1617, Felsőszöcs 1906, Felsővisó 10919, Firtosmartos 625, Földra 3148, Füzvadászhegy 2320, Fülekháza 2119, Füzesszentpéter 1250, Füzkut 755, Gagy 709, Galgó 842, Gelence 3203, Glód 1016, Gőc 620, Gődmeiterháza 2280, Görényhódák 3926, Görényóakna 1700, Görényvadászcsűr 1340, Gyalu 3337, Gyapju 1718, Gvapes 490, Gvergyófalva 6773, Gvergyóbékás 4589, Gvergyócsomafalva 4371, Gvergyócsölő 1563, Gvergyóremete 6802, Gvergyószentmiklós 10918, Gvergyótlgyes 3867, Gyertyánfalva 3808, Gyertyóvárhegy 2276, Gyertyóvásárhely 904, Gyilvaszó 600, Gyimesbükk 5563, Gyimesfőcsanak, Gyimesi szoros, Gyulafalva 2409, Gyümölcsénes 1450, Hadad 2075, Hájó 631, Halmi 4283, Hármospatak 1005, Havasmező 5525, Hidas-más 1831, Hirip 1069, Homoróddalmás 2156, Homoróddaróc 1543, Hordó 1050, Horgospataka 1054.

(Folytatjuk)

A nő élethivatása

(—) Korunkat a modernség jellemzi. A modernség jegyében élünk, öltözködünk s ujabban már a modernség jegyében fejlődünk is. A divatlapok nemcsak a modern öltözködés szabályait írják elő, hanem a hozzávaló testalkatot is. Tegyük hozzá, hogy a modern öltözködés alapjában véve itt kezdődik is: mindenekelőtt meg kell szerezni a hozzávaló testalkatot. A modern nő testalkata, ahogyan a divatkodex előírja, ösztövérv és hosszú, mint az égimeszelő; melle lapos, csipeje keskeny, lábaszára vékony; az egész nő ruhástul nem nyom többet negyven kilónál; utazáskor összehajtható, mint a coll-stokk és a szemüveg tokkjában hordható... Különös istenesodája, hogy mindezt a nők valóban utána tudják csinálni a divatkodexnek; olyan soványak, laposak, báj és kellem nélküliek, ahogyan a divatkodex előírja.

Tulságosan messzire vezetne, ha a jelenség okát firtatnók. Maradjunk tehát annál a ténynél, hogy ez így van. A modern nőnek ilyen a testalkata. S hogy ilyen lehessen, a nő semmiféle áldozattól sem riad vissza. Már serdülő korában koplaltatja, saanygatja magát, hogy női idomai minél fejletlenebbek. «Fusabbak» maradjanak s minél inkább megközelítsék az u. n. modern szépség-ideál arányait. Ez a modern szépség-ideál lényegében az anyai élethivatásra alkalmatlan, korcs és satnya nőtípusban kulminál s mint kortyvetet egy szerűen esztelen, beszámíthatatlan. Felesleges itt most arra rámutatnunk, hogy az ilyen nő szervezete mennyire nem ellenálló a különféle betegségekkel és különösen a tüdővérszel szemben. De szörnyű és kétségbeesítő, hogy az ilyen modern testalkatu nők nagy százaléka az anyaságra is alkalmatlanná válik s amennyiben mégis anyává lesz, szörnyű megpróbáltatások árán lehet csak azzá, amellelt, hogy testi fejletlenségét gyakran az utódok is megsínylik, nemzedékeken keresztül, amennyiben igen nagy százalékban teljesen életre képtelenek lesznek.

Fel kell vetnünk a kérdést, hogy tudatában van-e a modern nő mindegyik következményeknek, mikor a fiús alak kifejlésére elhatározza magát. Az élet végtére nemcsak néhány strandon és dancingokban eltöltött esztendőből áll, ahol a vonalait ünnepelteti s az alakját csodálattathatja, kiélve ebben az ünnepeltetésben, és csodálatban élete minden illuzióját. A nő életcélját nem mérítheti ki a leánykodás, a flört, az a hű és tartalmatlan modernkedés, amelyre ebben a korban alkalmas adódik. A leánykodás végtére is csak átmeneti életforma, a párválasztást és családalapítást megelőző időszak, míg a nő tulajdonképpeni célja, élethivatása, életének értelme és tartalma az anyaság, a család. Sajnálatos jelenség, hogy ezt a modern kor leánya nem látja be vagy inkább nem látja előre, mire pedig ez a belátás elkerülhetetlenül és végzetserűen utoléri, rendszerint már késő. Nem látja előre hogy mindaz, ami leány-életét átmenetileg kitölti, egy napon elkerülhetetlenül értelmetlenné és értéktelenné válik számára, mint ahogyan értelmüket és értéküket veszítették gyermekélete jätékai, holott ő csak erre készült fel, úgy rendezte be az életét, mint

aki egész életében nem akar egyebet, mint leánykodni, uszni az élet felszínén, könnyelműen és felelőtlenül, átengedve a komolyabb életfeladatokat holmi alsóbbrendű lényeknek, az ósdiaknak, és maradiaknak, úgy okoskodva felsőbbrendűségé göggyében, hogy az efféle egyszerűen méltatlan hozzá, összeegyeztethetetlen azzal a szereppel, amelyet betölt. Nem látja előre, hogy egy napon, előbb vagy utóbb, elkerülhetetlenül szükségét fogja érezni ő is egy teljesebb és tartalmasabb életcélnak, melyben élete értelmét felleli: szükségét fogja érezni az anyaságnak, amelyre testét könnyelműen és meg gondolatlanul alkalmatlanná tette s azon a napon olyasmüt fog érezni, mintha önmagát száműzte volna az Édenből, önszántából kárhozott volna el ott, ahol mindenki oly könnyűszerrel üdvözült. Az ilyen nő sorsa attól a naptól fogva céltalan hanyatlás, vergődés, gyötörődés. Közülük kerülnek ki azok, akik állandó látogatónok rendelőinek, az örökös fejfájásukkal, álmatlanságukkal, kényzszerképzeteikkel és reménytelen hitstériájukkal; a modern életforma sajnálatraméitő áldozatai.

Nagy szerencsétlensége az ifjúságnak, hogy rendszerint vonakodik élettapasztalatokat elfogadni az idősebbektől. Abban a pillanatban, amint kinőtt a gyermekeipőből s nem érzi többé szükségét — már presztizsokoból sem — az idősebbek támaszána, önállóságát és függetlenségét — éppen nagyfokú önállótlanágánál fogva — azzal kívánja hangsúlyozni, hogy az ellenkező végletbe esik, egyszerűen megtöltja magának, hogy az idősebbektől bármit elfogadjon. Az ifjúság mindig mindent jobban tud, mindenhez az illetékesebb jogán szól hozzá s az idősebbek állásfoglalását merőben avult öskekaságnak, meghaladott álláspontnak tekinti. Pedig igen gyakran az ifjúságnak álláspontja egyszerűen csak tulhajtott. A természet nem változik s ami természetes létfeltétel volt száz évvel ezelőtt, természetes létfeltétel ma is. Már pedig itt erről van szó. Sorsunkat, küldetésünket fölöttünk álló természeti erők előre meghatározták s e sors teljesítése alól nem vonhatja ki magát büntetlenül senki. Életünk csak úgy lehet boldog és megelégedett, ha engedelmessékedünk annak a fölöttünk álló hatalomnak, mely sorsunkat meghatározta. Minden eltévelyedés bűn és minden bűn önmagában hordja büntetését. Az anyaság a nő természetes élethivatása s egyben a legnagyobb kegy, a legnagyobb jutalom, amelyben a sors részesítette. Aki ezt nem vállalja, elsősorban önmaga ellen vétkezik, önmagát bünteti azzal, hogy az élet önmagát bünteti azzal, hogy az élet legmagasabb ajándékát tékozló módon visszautastija.

HÍREK

HÜVÖS, DERÜLT IDŐ

Tegnap az ország egész területén felhős idő volt, csak a tengerparton mutatkozott nagyobb derűtség. Eső az északi és nyugati részeken esett. A legalacsonyabb hőmérséklet Plevlyén volt, 4 fok, a legmagasabb Zajecésáron 29 fok.

Várható időjárás: Derültebb, hűvös idő.

AMNESZTIA RENDELET JELENT MEG

Beográdból jelentik: A királyi régensség, az igazságügy-miniszter előterjesztésére amnesztiarendeletet adott ki, amely egyes büntetéseket teljesen elengedett, másokat pedig csökkentett. Több kitüntetést is adományozott a régensség. Vulovic Danilo építészeti miniszter és dr. Kijurina Bránko du-nai bán a Szent Száva rend első osztályát, Rafajlovics Zsivojin vardari bán a Fehérsasrend 3. osztályát, M-lojevic Predrag a központi sajtóiroda főnöke és Milicevic Zsivko a beográdi újságíró egyesület elnöke a jugoszláv koronarend 3. osztályát, Ozorovic Manojlo az Avala főszerkesztője a Szent Száva rend 3. osztályát kapták. Ezenkívül a szerb és horvát napilapok számos munkatársa részeseül még kitüntetésben.

— **Ismét hivatalban a noviszádi vezető államügyész.** Dr. Antonijevics Dusán noviszádi vezető államügyész szabadságáról visszatért és átvette hivatalát.

— **Dr. Nojesek Géza** fogorvos utazásáról hazaérkezett és rendelését megkezdte. Szubotica, Krupcevicva utca 2.

— **A dunabánsági városelnökök rendszeresítik összejövetelüket.** Jelentették már, hogy a dunabánsági városelnökök szerdán délelőtt a báni hivatalban értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy minden városban üzemeket létesítsenek a közlelmezés biztosítására. A napi-rend letárgyalása után a városelnökök megállapodtak, hogy a jövőben hosszabb időközökben rendszeresen tartanak összejöveleket, hogy az őket együttesen érdeklő kérdéseket megvitassák.

— **Szubotica ételmiszterellátása.** Szubotcáról jelentik: Lipozencsics László szubotica városelnök pénteken délelőtt 11 órára Szubotica város nagy tanács-termében gyűlést hívott egybe, amelyre meghívta a szuboticai malmosok és gabonakereskedők képviselőit. A gyűlésen Szubotica város búzával és liszttel való ellátását beszélik meg.

— **A noviszádi hentesek a hus és zsír árának emelését kérik.** A noviszádi hentesek és mészárosok beadvánnyal fordultak az elsőfoku közigazgatási hatósághoz és kérték, engedje meg, hogy a zsír árát 20 dinárról 26 dinárra emeljék fel. A kérvény ügyében a hatóság még nem határozott.

— **Két év egy ölhöny ruháért.** A noviszádi törvényszéken a hármas büntetőtanács tegnap ítélkezett Freund Katalin noviszádi cselédlány lopási ügyében. Freund Katalin ellen az volt a vád, hogy ez év június 14-én Sztárfutogon Dvornics Milán lakásáról az egyik szekrényből ellopott egy női ruhát. A bíróság a cselédlányt kétévi szigorított fogházra ítélte, mert már több hasonló bűncselekményt követett el.

Noviszád város képviselőtestülete közlelmezési üzemét létesített

Noviszád város képviselőtestülete tegnap délután 5 órai kezdettel közgyűlést tartott, amelyen dr. Petrovic Milos városelnök elnökölt. A képviselőtestület tárgyalta a városelnöknek azt az indítványát, hogy létesítsenek városi közlelmezési üzemét. A testület több felszólalás után

a javaslatot elfogadta és utasította a város vezetőségét az üzem haladéktalan megszervezésére.

Az üzemet a városi vállalat létesíti, amelynek alapszabályait már ismertettük.

Ezenkívül elhatározták, hogy a telepi árvízkarosultaknak munkadíj megváltása címén összesen két és félmillió dinárt ad.

— **Szerencsétlenség Bácsan.** Péjics Pera bácsi földművest munka közben súlyos szerencsétlenség érte. A szénasajtót rosszul állította be és a gép eltörte egyik karját. Beszállították a noviszádi kórházba.

— **Máligyosi hírek.** Halasi Mátyás gazdálkodó a tanyáján összeveszett Cservenák János nevű béresével, akinek szemére vetette, hogy a felesbe kiadott babtermését nem jól osztotta el. Szóváltás közben Cservenák felkapott egy kapát és a gazdát úgy fejtövegta vele, hogy életveszélyes sérülést szenvedett. Halasit lakásán ápolják, Cservenákot a csendőrség letartóztatta. — **Ruzsa Lajos és Ruzsa Sándor** máligyosi legények az országoton súlyosan összeverték haragosukat, Gálik György 30 éves legényt. Gálik feljelentette támadóit. — **Az előjáróság** értesítette a mérlegtulajdonosokat, hogy a szubotica mérleghitelesítő hivatal tisztviselői szeptember 16-án, 17-én és 18-án Máligyoson hitelesítik a mérlegeket.

— **Háromhavi szigorított fogházat** kapott a szigeru szubotica rendőr. Szubotcáról jelentik: A szubotica törvényszéken Kalezsics Milutin hármas bírói tanácsa csütörtökön délelőtt hirdetett ítéletet Damjanovic Milán szubotica rendőr bűnyégében, aki — mint megirtuk — azért került a vádlottak padjára, mert mult év június elején, miközben a rendőrségre előállította Csencsik Lukács szubotica villamoskalauzt, olyan súlyosan összeverte a szerencsétlen embert, hogy a lábja eltört. A bíróság ítéletében Damjanovic Milánt bűnösnek mondotta ki és könnyű testi sértésért 420 dinár pénzbüntetésére, súlyos testi sértésért pedig háromhavi szigorított fogházra ítélte.

— **A felebbviteli bíróság ítélete dr. Boskovic Dusán volt pancsevői képviselő pereskedésében.** Dr. Boskovic Dusán volt pancsevői képviselő, a független demokratapárt vojvodina vezére — mint ismeretes — már évek óta pereskedik Zsán Száva délbánáti földbirtokossal. Zsán Száva a háboru után megvette gróf Karácsonyi egyik földbirtokát, de azt az állam lefoglalta. Zsán dr. Boskovicshoz fordult és kötelezte magát, hogy ha dr. Boskovic rendezzi anyagi ügyeit, félmillió dinárt és egy gépkocsit ad neki. Ebből a kötelezvényből keletkezett a per, mert Zsán később a megígért összeget nem fizette meg. Az elsőfoku bíróság 175.000 dinárt ítél meg dr. Boskovicnak, aki ez ellen felebbezett. A felebbviteli bíróság polgári tanácsa tegnap foglalkozott az ügygel és az elsőfoku bíróság ítéletét megerősítette.

NE FELEJTSEN EL
az október 11-i húzásra **sorsjegyet**
venni vagy postán megrendelni az állami osztálysorsjáték meghatalmazott fölarústójánál:

»BRISTOL«

Noviszád, Zseleznicva ul. 27.

A mult fordulóban a nálunk vásárolt 34391 számú sorsjegy nyerte a **millió** prémiumot. Az **500.000**- dináros prémiumot az 53120 számú sorsjegy nyerte

Véres legényháború Potiszkiszvetinikolán. Szentáról jelentik: Potiszkiszvetinikolán több legény összevesztett a veszekedésből verekedés lett. A verekedés során Jurisin Zsivojin fiatal legényt a fején és karján egy-egy készsúrás, a hátán pedig 4 szúrás érte. Igen súlyos állapotban szállították a szentai városi kórházba, ahol azonnal műtétet hajtottak rajta végre. Jurisin az öt kihallgató hatóságai közeg előtt megnevezte támadóit, akik ellen megindították az eljárást. Az összeszúrkált fiatalember állapota igen súlyos, de ha nem állnak be komplikációk, remény van arra, hogy meg lehet menteni az életnek.

Megkezdődött az előadás a szentai realgimnáziumban. Szentáról jelentik: A szentai realgimnáziumban a „Veni Sancte”-t hétfőn tartották meg. Az előadások kedden reggel kezdődtek meg. A gimnáziumban összesen 482 tanuló iratkozott be. Ebből 168 a magyar és 314 pedig a szerb tagozatra. Az egyes osztályokban a következőképpen oszlik meg a tanulók száma. Magyar tagozat: I. osztály 50 tanuló, II. o. 44 tanuló, III. o. 46 tanuló, IV. o. 28 tanuló. Szerb tagozat: I. osztály 82 tanuló, II. osztály 91 tanuló, III. osztály 64 tanuló, IV. osztály 77 tanuló. A szerb tagozaton minden osztályból két párhuzamos osztály lesz, míg a magyar tagozaton csak egy-egy osztály lesz.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál ígyünk reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Reg. S. br. 15485/35.

CSANTAVIRI HIREK. A topolai főszofigabiróság az egységes kenyérárát négy dinárban alapította meg. — Az iskola gazgatóság felhívja az iskolaköteles gyermekek szüleit, hogy a gyermekeket rendszeresen küldjék iskolába. — A községi előljáróság felhívja a gazdálkodókat, hogy akik bánkuti, Légány-, vagy dakotabuzával rendelkeznek, azt jelentsék be a község házában a gazdasági referensnél. Be kell jelenteni azt is, hogy hány sertést hizlalnak. — Az iparos tanonciskolában megkezdődtek a tanítások. Hétfőn és kedden délután 5-től 8-ig, csütörtökön pedig délután 1-től 5-ig tartanak előadást.

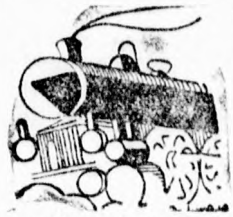
Átvette hivatalát az új szentai gimnázium igazgatója. Szentáról jelentik: Vujovics Mile szentai gimnáziumi tanár, akit a gimnázium igazgatójává nevezett ki a közoktatásügyi miniszter, átvette a gimnázium vezetését. — A közoktatásügyi miniszter Grossmann Irén beográdi tanárnőt Szentára helyezte át.

SZENTAI HIREK. Mózes Noé zsidókántor lakásába behatolt K. Erzsébet banatszkoarangelovói fiatalokru leány és el akart lopni egy kabátot és két nő ruhát. A házbeliek azonban észrevették szándékát és átadták a rendőrségnek, amely megindította ellen a büntető eljárást. — Szabó Katica 10 éves kislány játék közben oly szerencsétlenül esett el, hogy eltörte a vállát. Beszállították a városi kórházba, ahol ápolás alá vették. — Mandel Jakab 15 éves szentai fiút, mikor a vasútállomásról ment hazafelé, egy G. A. nevű fiatal suhanc hátulról fejbeszurta. Mandel sebe szerencsére nem veszélyes és elsősegélynyújtás után engedték a városi kórházba. A rendőrség megindította az eljárást a szurkáló suhanc ellen. — Ilkics Péra krszturi földbírtokos a gőzekével való szántást ellenőrizte, miközben a gőzeke drótkötele eltört és több helyen megsérült. Ilkicset beszállították a szentai városi kórházba, állapota a nagy vérvesztés következtében igen súlyos.

BACSPETROVOSZELŐI HIREK. A szerdai piacárak: Tyúk, csirke 10.50, burgonya 1.90, tojás 100—105, lud, kővérkacsa 12, kővérsertés szállításra 14. paradicsom 2 dinár kilogrammonként. Az ókukorica 250—360 dinár vagontételben. Tölteni való paprika 6 darab 1 dinár, uborka 8—10 darab 1 dinár.

Az első német gőzmozdony sorsa

A porosz kormány 1818-ban híret vette, hogy Angliában valamilyen ördögös masinát találtak fel, egy gőzkocsit, amelyet szénrel lehet fűteni s amely lényegében olcsóbbá teszi a szállítást. A kormány tehát megbízta a berlini ágyúöntődet, hogy az Angliából beszerzett leírás alapján szerkesszen meg egy ilyen masinériát. Az öntőde a maga részéről el is végezte a rábízott feladatot. Most csak arról kellett tehát gondoskodni, hogy ezt a vasszörnyet elszállítsák a Saar-vidékre, az ottani szénbányákhoz. Vágányokról természetesen szó sem volt meg, ezért a gépet szétszedték, uszályra rakták s aztán a Sprée-folyócskán át az Elba folyóra, onnan Amszterdamba, majd meg a Rajnán és Moselen át a Saar-folyóhoz cipelték.

Közel egy évig tartott ez a szállítás. Mivel pedig a berlini öntőde nem adott gépmestert a masina mellé, a saarvidéki derék lakosok nekiállottak az összebizggyesztésnek. Amikor azonban először gyújtották be a gépbe, kiderült, hogy vagy tulsok, vagy tulkeves alkatrészt állítottak együvé: elég az hozzá, hogy a gép minden hasadékból csak úgy ömlött a gőz. Mi lehetesen itt csinálni? Elkezdtek a hasadékokat lisztből és olajból kevert kenőccsel bekenni. A gőz persze vígön fűtött ki tovább is. Most már ceetből és keményítőtől keverték masszát a nyílások betömésére. S amikor ez sem vált be, akkor meg turóhól és marhavérből való kenőccsel kenték-fenték be a nyílásokat. A forró gőz persze még ennek is fittyet hányt, ughyogy végül megdühödtek a derék saarvidékiek s a drága gépet, amelynek megépítése több mint 3000 tallérba került, 300 tallérért eladták egy ócskavaskereskedőnek.

VRBÁSZI HIREK. A katolikus hitközség szeptember 15-én délután 2 órakor bérbeadja a legtöbbet ígérőnek Sztárvrbász határában lévő husz hold földjét. Az árlejtést a hitközség iradójában tartják meg. — Szombaton este nagyszabású szüreti mulatságot rendez az ifjuság Papp István vasúti vendéglőjében. — A főszofigabiróság rendelkezése értelmében inasok nem látogathatják a vendéglőket és nem vehetnek részt táncmulatságokon. A rendőrség a legszigorubbán ellenőrzi a rendelkezlet betartását. — Almássy József magyarsori 60 éves munkás öz. Tóth Lajosnéjánál javításokat végzett a disznóolon. Hirtelen rosszul lett s fejével lezuhant a betonozott ópadlóra. Miközben az orvoshoz vitték, agyrázkódás következtében kiszendvedett. — Bergmann Adam Wagner utcai idős fuvarost lakbéremelés miatt lakója feljelentette. A járásbiróság Bergmanni 3000 dinár pénzbüntetéssel sújtotta. — A cukorgyár szerdán reggel 6 órakor teljes üzemmel megindult. A kampány a nagy repamennyiségre való tekintettel az idén aighanem négy hónapig is tart. — Heib Fülöp gazdálkodó, Heib István sztárvrbászi evangélikus lelkész édesapja 62 éves korában meghalt. Az elhunyt nagy tekintélynek örvendő, képzett, haladó gazda volt, gazdasági kérdésekben gyakran kérék ki tanácsait a fiatalabb gazdák. — Klein Richárd feketesi tanítót a novivrbászi elemi iskolához helyezték át.

SZTANISICSI HIREK. A községi képviselőtestület Kokanov Milos, eddigi helyettes segédjegyzőt, adminisztratív segédjegyzővé választotta meg. — A megüresedett gyakornoki állásra Ulmer Gáspárt választották meg, községi bába pedig Welchner Anna lett. — Vránics Vojislav községi jegyző betegszabadságát jóváhagyták, távollétében Létics Milos adóügyi aljegyző helyettesíti. — A piaci és vásári községi szabályrendeleteket összeállították és jóváhagyták. — A község légtalmi szabályrendeletét is jóváhagyták. — A negyedévi pénztári jelentést egyhanguag elfogadták. — Hölger Anna községi bába, Petrovics Szevka takarítónő, valamint a községi rendőrök és előfogatosok fizetésemelési kérvényét a közgyűlés elutasította azzal az indoklással, hogy a kérvényezők már ez év folyamán kaptak fizetés javítását. — A községi telekből kiépített utca kikövezési és árkolási költségeit megszavazták. — A hetiközségi megzavazták. — A piacon a burgonya ára 125—150, a papradicsom 200, a káposzta 75, bab 500—600 din. métermázsánként. A gabonapiacra a buza 300—325, a tengeri 350 dinár. A hízott sertésnek 13 dinár kilója.

Motoros közlekedési eszközök és traktorok felülvizsgálása Szentán. Szentáról jelentik: Szombaton, 14-én reggel 8 órakor tartják meg Szentán a még eddig felül nem vizsgált motoros járművek felülvizgálatát a városháza udvarán. Ugyancsak szombaton lesz az összes szentai traktorok felülvizsgálása is, a következő sorrendben: a városban reggel 8 órakor a városháza udvarán, 9 órakor Gornyibregben az odaválók és a közeli tanyaik traktorát vizsgálják felül, a tornyosiak részére szombaton délelőtt 11 órakor lesz a vizsgálat Tornyoson.

Női kabátok, fűzők, melltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslohdjenja 2.

Meghalt a dinnye miatt. Horváth József béllyei munkás szerdán reggel egy dinnyéért át akart uszni a Dunán. Eközben a part közelében hinárba keveredett és vízbefullt.

Százesztendős tapasztalat
Eredménye: »Növényharmat«!

ADAI HIREK. Az adai polgári iskolában szeptember 10-én kezdődött a tanítás. — Az Otthon-kávéházban ismeretlen átutazó éjjelre szobát kért. A vendégios szobát adott neki, azonban elkövette azt a mulasztást, hogy nem kérte az illető személyazonosságát és nem igazoltatta. A vendég éjjel összecsomagolt a lakásokból 5 párnát, 2 férfi öltönyt, fehérneműt, lábellenket és a csomaggal az ablakon keresztül távozott. A csendőrség erélyes nyomozást indított felderítésére. — A kereseti és forgalmi adóajstrom az adóügyosztályon szeptember 9-től 16-ig közszemlére ki van függesztve s így az összes kereskedők és iparosok ez idő alatt megtekinthetik. — A község vezetősége előfogatos keres, jelentkezéseket az alelnöknél kell benyújtani. — A topola-ut javítását árlejtésen Adankó Mihálynak adták 14 és fél dtnárért folyóméterenként. — A földműveseknek és termelőeknek az összes buza- és lisztkészletüket szeptember 16-ig be kell jelenteni Marics Szilvóko aljegyzőnél. — Az adai polgári iskola első osztályába 30, másodikba 34, harmadikba 36 és a negyedikbe 30 tanuló iratkozott. — Szabályos okmánybellelyeggel ellátott kérvénnyel még 20-ig lehet iratkozni. — Az ipariskolába való beiratkozás is megtörtént, ide 26, 29 és 55 tanuló jelentkezett. Tanítási idő kedden és pénteken déután 4 órakor.

BACSTOPOLOAI HIREK. A topolai-bajnai Ipartestület kebelében működő borbély és fodrász szakosztály Szép János elnökségével tartott ülésen új, egységes munkadíj tarifát dolgozott ki, amely szeptember 15-én az összes helybéli borbélyoknál életbe lép. A tarifa szerint Bácsstopolán hat I. osztályu borbélyüzlet van, még pedig: Fügedy Dezső, Szikora Péter, Üveges Ferenc, Hatvani Máté, Palásthy Béla és Juhász István üzlete és ezekben a következő k'szolgalási díjak lesznek: beretválás 3—4 dinár; hajvágás 5—6 dinár, mindennapi beretválás egy hónapra 100 dinár, minden másnapi beretválás egy hónapra 50 dinár, heti háromszori beretválás egy hónapra 35 dinár, heti kétszeri beretválás egy hónapra 25 dinár és heti egyszeri beretválás egy hónapra 15 dinár, 10 drb. bérletjegy ára 30 dinár, fejmossa 6 dinár, fejbberetválás 6 dinár. A hat borbélyüzleten kívül az összes többi üzlet II. osztályunak számít és azokban a k'szolgalás díja a következő: beretválás 2.50—3 dinár, hajvágás 4—5 dinár, mindennapi beretválás egy óra 30 dinár, minden másnapos beretválás egy hónapra 40 dinár, heti háromszori beretválás egy hónapra 30, heti kétszeri 20 és heti egyszeri 12 dinár, egy hónapra, 10 darab bérletjegy ára 25 dinár. Az új tarifát valamennyi topolai borbélymester elfogadta és biztosítására annak, hogy mindannyian be is tartják, mind egy kuk aláírt egy 500 aláírtól szülő banco váltót. Választottak egy négytagu feyelmi bizottságot is, amelynek tagjai: Szikora Péter, Fontányi János, Huber István és Major Bálint. A büntetésekbe befolyó pénzeket az elagott szegény iparosok segélyezésére fordítja a bizottság. — A Járási Kerékpáros Egyesület vezetősége vasárnap délután két órakor fontos ülést tart a Patócs-féle vendéglőben, Tóthisaszeghy János elnökségével.

... Igen, de az **Talol** terpentines

Leharapta a vadházasára orrát. A szombori rendőrség letartóztatta Vászics Alekszandar crnabarai születésű Szomborban élő napszámot, aki felesége orrát leharapta. A napszámos a feleségével sokat civakodott, ami miatt az asszony különvált tőle. Szerdán ismét összekeverültek, veszekedtek és az asszony orrát leharapta.

Villanyos motorokat, rádiókat és villanyos jégszekrényeket javít garanciával: Gelb, Noviszád, Kralya Petra II. 23.

Világítás miatt, sötétség a büntetés. Berlinből jelentik: Szigorú intézkedést hoztak Rochitz német városban azok ellen, akik megsértik az elsőtetítési rendszabályokat. Mivel az összes eddigi intézkedéseket nem vették kellő figyelembe, a várost most őrzáratok járják be és azokat, akik nem sötétítik el teljesen ablakaikat, azzal büntetik, hogy legkevesebb nyolc napra egyáltalán nem kapnak villamosáramot.

Rendszeres postaforgalom a Németország által legyőzött államokban. Krakkóból jelentik: Miután rövid idővel ezelőtt megindult az általános postaforgalom a Német Birodalom és Elzász-Lotharingia között, most a német keleti posta vezetője megnyitotta a postaszolgálatot a főkormányzóság és Elzász-Lotharingia között is.

Negyvenkilométeres drótkötélpálya. Södermannland tartományban, a Hjalmar nő felett, elkészült a világ leghosszabb drótkötélpálya, amelyet szerdán adtak át a forgalomnak. A drótkötélpálya a tő egyik partjától a másikig húzódik és a hossza negyvenegy kilométer.

ZENE FILM SZÍNHÁZ
MŰVELŐDÉS
MŰVESZET IRODALOM

Szövegíró és zeneszerző nyilatkozata
a „Göre Gábor elindul...“
énekes-táncos játékról

A noviszádi Daloskör vasárnap esti bemutatója előtt

Vasárnap este mutatja be a noviszádi Polgári Magyar Daloskör együttese Keresztesi Sándor és Jancuskó Gábor együttes darabját, a »Göre Gábor elindul...« című énekes-táncos vígjátékot. Jancuskó Gábor, több nagy sikert aratott darab szerzője és librettistája nem először lép a közönség elé, Keresztesi Sándorról azonban eddig csak azt tudtuk, hogy kiváló színész és nagyszerű rendező, most azonban szövegíróként és darabszerzőként mutatkozik be a Vojvodina magyar közönsége előtt. Kíváncsiak voltunk hát, hogy mi az író és zeneszerző véleménye együttes munkájukról.

— Színészi tapasztalataim azt mutatják — kezdte Keresztesi Sándor — hogy a közönség azt szereti a legjobban, ami legközelebb áll lelkéhez. Népszínműveknek mindig nagy sikerük volt, de nagy sikerük volt az operetteknek, mert szórakoztatták, megnevettették a nézőket. Gondoltam hát, miért ne lehetne ezt a kettőt összevonni és olyasvalamit adni a közönségnek, ami egyúttal népszínmű, de operett is. Így született meg a »Göre Gábor elindul...« Nem akarok a vasárnapi előadásnak elébe vágni, de kabalista vagyok és ezért nagy sikert jósolok. Csak a befentesek tudják, hogy mennyi nehézséget és akadályt kellett leküzdenünk, míg annyira jutottunk, hogy nyélbe üssük a darabot. Primadonna háború, helyesebben szubrett háború, szerep visszaadás, szerep elvétel és más nehézségek merültek fel, míg végre olyan sikerült megoldást találtunk, amely százszázalékos eredményt ígér. A szubrett vizályt azzal intéztük el, hogy felkértük Weisz Magdát a volt beográdi magyar színház és a szubotticai Magyar Olvasókör szubrettjét, vállalja-e a szerepet. Weisz Magda örömmel tett eleget ennek a kérésnek és ezzel azt hiszem, annyit nyertünk, hogy ezt így gyorsan ki sem számíthatom. A többi hölgszereplő természetesen örömmel vette Weisz

Magda vendégfelléptét, mert mindenki élvezetnek tartja a vele való együttműködést.

A férfiszerepekkel már nem volt ennyi gondunk. Mindenki szívesen vállalta a rábízott feladatot. Elsősorban Székács Károly, aki fáradságot nem kímélve Beográdból jön állandóan a próbákra és mindig a legpontosabb, legmegbízhatóbb. Különben is sok nagy sikerre tekinthet vissza és mostani alakítása csak növelni fogja eddigi eredményét.

De talán kérdeznének valamit a zeneszerzőtől is — fejezte be mondanivalóját Keresztesi Sándor.

Jancuskó Gábor meglehetősen szófukar volt és ehelyett inkább néhány slágert játszott el a »Göre Gábor elindul...« énekes, zenés, táncos, népszínmű, operett egyvelegből. Pattogó muzsika, fülbemászó melódiák, talpat csiklandoztató táncszámok váltogatják egymást a darabban, és így a közönségnek az a része, amely a jó muzsikát szereti, szintén megtalálja mindazt, amit egy jó darabtól vár.

A szerzők és szereplők szorgalmasan készülnek a vasárnap esti bemutatóra, amelynek száz százalékos sikert jósol mindenki, aki az eddigi próbákat látta. A próbákról elterjedt jó hírek következtében nagy az érdeklődés a jegyek iránt is és ezért ajánlatos, hogy mindenki elővételben szerezzé be a jegyeket Ábrahám János könyvkereskedésében, vagy a Daloskör otthonában, 25, 20, 15 és 10 dipáros árban.

Holnap disznótoros vacsora lesz a noviszádi Református Olvasókörben. A noviszádi Református Olvasókör vezetősége holnap, szombaton este disznótoros vacsorát rendez, amely iránt Noviszádon nagy érdeklődés nyilvánul meg, mivel az egyesület hasonló rendezései mindig kitűnően sikerülnek ugyan a vacsora, mint az utána következő táncmulatság tekintetében. A vacsora ragulevesből és disznótorból áll, ára 12 dinár. A muzsikát kitűnő zenekar szolgáltatja.

Döbrönte kürtje

A budapesti Nemzeti Színház első darabjával új szerzőt avatott

(Budapest, szeptember.) — A Nemzeti Színház az elmúlt pénteken tartotta első nyilvános előadását, melyre meghívót kapott a budapesti sajtó teljes bíráló gárdája. A Nemzeti Színház ezuttal sem volt hűtlen önmagához és az 1941-es évad megnyitó szavát új szerzőnek engedte át. Eszterhás István első darabjával bebizonyította, hogy méltó volt erre a megüszteletésre: verbeli író, komoly felkészültségű és irodalmi értéket nyújtó író, akinek még igen sok mondanivalója van és akivel még nagyon sokszor találkozunk majd a színházi örjárattunkkor.

Szép magyar álmodót látott Eszterhás István, mikor a Döbrönte kürtjét megálmodta, látta a régmúlt dicső időköt, amikor az Arpádokat megejtette a vágyakozás a Kelet kapuja, a csillogó csodaváros, Bizánc után. Ezt a magyar álmodót varázsolja élénk a színpadra és kristálytisztá magyar szóval mondhatja hozzá a mesét, melyhez foghatót már régen halottunk a pesti színpadokról.

Az előadást »előkelő« Szereposztásban hozta ki a Színház.

ami díszere válna a főidény legelegánsabb darabjának is. Tökés Anna, Kiss Ferenc, Jávor Pál, Iványi Irén, Makláry Zoltán, Ungvári László, Major Tamás, Várkonyi Zoltán és még egy sereg fiatal viszik sikerre a darabot, amelyet mindvégig feszült csendben élvez végig a közönség, mint egy gyönyörű álomképet, melynek a meseje így szól:

...I. Döbrönte ispán (Kiss Ferenc), a magyar király, II. András ispánja, egy sárfészekben őrzi a magyar birodalom keleti határát. Felesége Angelosz Anna (Tökés Anna), akit azelőtt tizennégy évvel adott feleségül Döbröntéhez András király azzal, hogy ezt az asszonyt, aki a görög trón örököse, többé nem engedi ki ebből a várból, mert II. Endre, a magyarok királya akar majd egyszer beülni a görög császárságba, Döbrönte őrzi is az asszonyt, pedig gyűlöli, mert az asszony görög, más, mint az ő fajtájának asszonyai. Megérkezik a várba Leó, a bizánci énekes (Ungvári László), a görög asszony testvére, Eudókiának, az asszony öreg dajkájának a fia. Hirtül hozza, hogy frank keresztet lova-gol vonulnak a magyar birodalom határa ellen. Döbrönte Szalókot (Jávor Pál), a magyar hadnagyát és Andronikoszt (Makláry Zoltán), a görög hadnagyát küldi a frankok ellen. Szalók nem megy, haza akar menni innen a dunántúli szállásukra. Szereti Döbrönte feleségét és menekülni akar a szerelme elől. Döbrönte tudja ezt és amikor Szalók megtagadja az engedelmességet, a bástya alá csukattja. Andronikoszt (Makláry Zoltán) hagyja várárt őrzeni, ő maga vezeti a hadat, amely kivonul a várból s mikor kivonultak, Leó felfedi tervét: kelepcebe csalta Döbröntét és a magyarokat, háromszáz bizánci fogja lemészárolni a kis csapatot. A vár tehát a görögöké és Angelosz Anna császárnő lesz Bizáncban, Leó énekes pedig a császárnő párja a trónon.

II. Anna ágyasházában azonban a szerelmet megzavarja hajnalra virradóra Döbrönte kürtje. Ez a kürt zengve mind közelebb jön. Döbrönte el nem sikerült a kelepce. A görög szabadságot az énekesnek harcolni kellene. De nem hajlandó rá. Andronikoszt hívják, a görög hadnagyot, akire Döbrönte a várban maradt görög katonák parancsnokságát bízta azonban Andronikoszt nem támad a magyar ellen, de saját fajtája ellen sem tud kardot rántani. Az asszony számára nem marad más védelem, mint a zendű ő magyar hadnagy, Szalók. Kiszabadítja és Szalók vállalja is a harcot.

III. Mindenki szokik, akinek a zendüléshez köze volt. Csak Szalók marad és készül a harcra Döbrönte ellen. Szalók nem hallgat Andronikoszt. Nem hiszi, hogy Döbröntének igaza van, amikor itt, messze a síkságtól, az idegen hegyek között védeni akarja utolsó leheletéig a magyar határt. Arra készül, hogy elragadja Döbröntét, az asszonyt és hazatér a szép, szelíd dunántúli szállásra. Döbrönte ezalatt már a vár falai alá érkezik. Szalók még mindig nem érti meg a kürtész jelentőségét. De nem hallgatja meg Angelosz Annát sem, aki könyörög, hogy ne bocsássa be a falak közé Döbröntét. Az asszony fél, hogy amint Leó fölött győz a magyar »spán« csupán kürtje szavával, ha szemtől szemben szólhat Szalókkal, újból erősebb marad és elveszi tőle, az idegen asszonytól Szalókot. Minden kérése hiábavaló, Szalók beengedi Döbröntét, hogy megvívjon vele. És Döbrönte ismét győz. Az asszony e bukik és Szalók tovább is ott marad a várban, hogy őrizze a magyar határt...

Ez a darab d'ohéjban elmesélve: A korszerű és szép színpadon, kifogástalan rendezésben találva és a játék:

az ország első színházának hagyományaihoz méltó volt.

Kiss Ferenc márványba faragott Döbröntéje mellett Tökés Anna görög hercegnője, Jávor hadnagya, Makláry becsületes görög katonája, továbbá Bartos kürtöse, Major görög szerzetes, Iványi Irén, Ungvári alkották a többi kifogástalan kisebb szereplő mellett a tökéletes együttest. Egy magyar történelmi darabban újra bővült a Nemzeti Színház választékos tárháza.

Bihari Sándor

Rövidesen megkezdik a szubotticai Magyar Olvasókör palotájának az építését. Szubotticáról jelentik: A szubotticai Magyar Olvasókör választmánya kedden este megtartott ülésén jóváhagyta a kör építési tervét. Az építési költségek egy részét gyűjtés útján teremtik elő és e célból rövidesen nagy taggyűlést hívnak össze.

A csantaviri Iparos és Kereskedőifjak szüreti mulatsága. A csantaviri Iparos és Kereskedőifjak vasárnap a Dankó-féle vendéglőben szépségversennyel egybekötött nagyszabású szüreti mulatságot rendeztek, amely kitűnően sikerült. Csőszlányok a következők voltak: Pletikoszics Baba, Huszár Mancika, Erdősi Mancika, Cvitkó Rozika, Barkóczy Franciska, Barkóczy Bözsike, Pálcs Matildka, Kántor Matildka és Dankó Teruska. Csőszlegények és rendezők: Tóth Imre, Csernovics István, Gyetvai János, Cvitkó Mihály, Foth István, Firicz Mátyás, Deák László, Kovács József, Sztáki Bandi, Igmánovics László, Hernyák Ferenc, Pletikoszics Tibi, Forgó Gyula, Mészáros János I., Mészáros János II., Horváth István, Dankó Anti és Stein Ali. A szépségverseny első díját Tuzs Mariska (Ada) nyerte, második Hajcsuk Annuska (Noviszád) lett.

A jó egyesületi vezetés, a népművelés Előadásokat ingyen küld a Közművelődési Tanács.

GAZDASÁG

Nem lankad Németország délkelet-európai gazdasági befolyása

Fokozódó kivitel — A mezőgazdasági gépek dömpingje és a „Lebensraum” kérdése — Német vállalati koncentrációk a Balkánon

— Saját munkatársunktól —

A délkelet-európai gazdasági élet komoly figyelői évek óta látják, hogy Németországnak a balkán államokkal való gazdasági kapcsolatai egyre erősödnek és ezt, mint a jelek mutatják, a most dúló európai háború sem állítja meg. A német kivitel Délkelet-európa felé egyre hatalmasabb lökessel indul előre. Ha a mai helyzet tulajdonképpen inkább arra engedne következtetni, hogy a háborúra átszerelődött német ipar kiviteli képessége csökkent, a hivatalos jugoszláv külkereskedelmi statisztika éppen az ellenkezőjéről győzhet meg mindenkit. Németország ugyanis Jugoszláviának szállított 1939 I-VI között 1144, 1940 I-VI között 1409 és átvett Jugoszláviától 1939 I-VI között 650, 1940 I-VI között 1245 millió dinár értékű árut. Jugoszlávia tehát, az egyre erőteljesebben kibontakozó európai háború ellenére is, a folyó év első felében

265 millió dinár többletértékű árut kapott Németországból mint az előző év hasonló időszakában. A helyzet más délkelet-európai államokban is ugyanez. Ez év első felének végén Románia kezen hárommilliárd lejrel tartozott Németországnak, ho ott Németországnak benzint, ásványolajat és naftát szállított.

Érdekes, hogy Németország az utóbbi években a délkelet-európai agrártermelés fokozása érdekében, egyre több mezőgazdasági gépet szállít. Hogy Délkelet-európa gazdái minél belterjesebben művelhessék földjeiket s így az országok minél több mezőgazdasági terméket tudjanak kivinni,

a német mezőgazdasági gépeket dömpingárban árasztják

Délkelet-európa és a Balkán államokban. Jellemző erre az, hogy a balkáni államok az elmúlt évben, a behozott cséplőgépek nagyrészt Németországból kapták. Így:

Románia	26%
Bulgária	41%
Jugoszlávia	49%
Törökország	60%

A német mezőgazdasági gépekkel és a nyugati hatalmakkal a délkelet-európai államokból való kiszorulásával épül ki egyre erőteljesebben az úgynevezett

»német gazdasági életter».

A német gazdaságot itika vezetői azonban a mai idők adottszerűségén is tovább látnak. Látják, hogy a mai, még mindig kezdetle-

ges termelési viszonyok között Németország csak kevés gabonát és ásványi terméket importálhat Délkelet-európából, mivel a népesség még mindig alacsony életstandardja a német ipari és magasabbrendű cikkek minél nagyobb tömegekben való átvételét, illetve fogyasztásának egyre fokozódását akadályozza. Ezért Németország mindinkább arra törekszik, hogy az egyes délkelet-európai államokkal kötött árucserégyezményeinél

a »Lebensraum» elvének megfelelően

mindenütt bevezesse a többtermelést, a többtermelés révén a nagyobb fogyasztást és a paraszti társadalom életigényeinek minél nagyobb fokozását. Míg tehát Szovjetországnak a Duna-torkolatáig való lejutásában a világ véleménye előtt az a nézet keletkezett felül, hogy Délkelet-európában hovatovább a Szovjet gazdasági nyomása lesz érezhető, addig ma egyre nyilvánvalóbb, hogy az idő és a mai háború a Balkánon mindinkább rendíthetetlenül büi Németországnak dolgozik.

Közelebről nézve, a helyzet a következő:

Jugoszláviában az utóbbi hónapok alatt, meglehetősen mérsékelt tökével három német vállalat alakult. Mind a három a most ünnepelelt Krupp trösztjéhez tartozik. Ezek a vállalatok

a gyapottermelést fokozni kívánó Jugo-Cotton, a bányászati koncentrált Jugo-Mineral és az acéltermelésbe bevezető Ferro-Wolf.

Hozzátehetjük még ezekhez a közeli hetekben német irányítás alá

került Bori Rézműveket is. Hasonló a helyzet Bulgáriában. A beszárabiai német szójaterületek elvesztésével, Németország most a bulgár mezőgazdaságot a jövedelmező szójabab termesztésére szereli át, miközben teljes dohány és gyümölcs-termelését már németek irányítják.

Romániában még erőteljesebb ez az átszervezés. A Wohltat német gazdasági szakértővel kötött egyezmény értelmében, öt német társaság vette át Románia teljes gazdasági irányítását. Ezek a társaságok már a román gabonatermesztés, az erdőkitermelés, az olajmagvak, a sóbányák és az olajtermelés felett rendelkeznek. Teljesen német kézen van három olajvállalat, ezek a: »Petroul Romanesc«, a »Foraky Romanesc« és az »Industria Romana de Petro«. A fémkohászat terén a németek bevonultak a cseh Skoda-Művek romániai érdekeltiségébe, a »Skoda Industrial Romana«-ba. Egy düsseldorfi pénzcsoport már korábban birtokosa az »Acier Union« acélműveknek és a Resica Műveket, Románia legnagyobb iparvállalatát, — amely a bőrtönbe került Ausschmitt konzern birtokából a »Herrmann Göring Werke« dekkörébe jutott, — már németek vezetik

Adófárgyalások Noviszádon.

A noviszádi adófelszámolási bizottság szeptember 17-én a taligások, 18-án az ügyvédek, 20-án az ügyvédek és 23-án az orvosok adókövetését tárgyalja. Az előirányzatot az érdekeltek a városi adóhivatalban megtekinthetik.

— Igen, a tegnapi ügyben! Már intézkedtem a bankáronnal... De miért nem az ura jött el? Ugy mondtam. Nem szeretek nőkkel intézni ilyen dolgokat.

— Az uram ilyenkor a hivatalban van, — rebegte mentegetőzve Vera. — S aztán én szoktam járn a bírósághoz, meg a fiskálshoz is... Hát úgy gondoltuk...

Ránézett a fiatalemberre s zavarában önkéntelen kacérsággal kérdezte:

— Csak nem veszi tolaakodásnak, hogy én alkalmatlankodom? Hiszen tegnap megkötöttük a bariárságot...

Félix udvariasan meghajította magát és egy halvány mosolyt méltóztatott megjelentetni az ajkai körül.

— Jól van tehát, ön az ura titkárnője, ön is, nyelvbe ütheti az ügyet. Ide hallgasson!

Vera csupa szemés fül volt, bár szíve mélyén valami keserű érzés kezdett felgyülemelni.

— Hal'gatom, uram.

— Én nem azért avatkozom ebbe az ügybe, mintha jótékonyági intézet volnék, — mondotta emelt hangon Félix. — Nem is az önök szép szemeiért. Hanem! Dr. Vércse, az embertelen fiskális nekem nevelőapám. Ez ugyan nem je'enti azt, hogy akár én magam is bármit el tudnék ná'a énni, mert ő velem szemben is hajthatatlan. Hanem némiképp kötelességemmé teszi, hogy enyhíteni igyekezzem az igazságtalan kárt és szenvedést, amelyet az ő szivtelen eljárása

A Róka kórház
rejtelmek

Izgalmas történet a száz év előtti Budapest mélysegeiből

»A bunósok meglakolnak, a jók elveszik jutalmukat.«

(168)

egy esetben égbeklátóvá tesz. Ilyen eset az önöké s beavatkozásomnak ez az egyetlen indító oka.

Vera feszült figyelemmel hallgatta ezt a magyarázatot, amelynek minden szavát kézpénzül vette.

Ugy érezte, mintha a fiatalember erkőcsi'eg még inkább megnőtt volna előtte, mintha a magasba emelkedett volna.

— És ő, sajnos — jaidult föl a szíve, — egyben el is távolodott messzire...

— Ime tehát, kizárólag ez a tárgyi ok vezet, ha önököt kiségittem kínos helyzetükből!

— Ó, mily nemes, önzetlen érzésű ön, uram!

Vera most már akár éjjelre is össze mert volna zárkózni ezzel a szép, de hideg fiatalemberrel, akinek legerősebb érzése az emberies kötelességteljesítés és akinek szívét, ugylátszik, csakugyan kihütötte egy borzasztó csalódás.

Félix most hasonló száraz hang-

gon utasította az asszonyt, hogy keresse föl a bankárját, akinek a címét egy névjegyre fölírta és átnyújtotta, a bankár majd kifizeti Vérecse s aztán ő és az ura az össze... válót adnak a bankháznak, amelyet havonta törlesztettek.

— Remé'em, pontosan be fogják fizetni minden elsején a husz forintot!

— Arról biztos lehet, uram! Amint a férjem megkapja a fizetését, magam fogom azonnal elvinni a bankba a részleteket!

Félix karkötőórájára nézett.

— Boacsáson meg, asszonyom... Sürgős ügy szólít...

Vera főkelt s hálálkodó szavakat rebegett.

A fiatalember felöltötte a kabátját, fejébe nyomta figaróját s kesztyűt húzva, kezébe vette az ezüstgombos sítapalcát.

— Ha úgy tetszik, a kapuig le kísérem.

S barátságos, de hideg üdvözléssel előre tessékelt Füredinét.

Hallgatagon érkeztek le az uccára s ott Félix e bucsuzott Verától.

— Holnap adjanak hírt, hogy intéződött el a do'og. De ne itt keressenek, hanem a Várban, az urinecai Mad'ro-palotában. Ma délután oda költözködöm.

— Magam fogok eljönni, uram, ha megengedi, hogy köszönetet mondjak végtelen jószágért.

— Hát jöjjön maga, cicám, — szót nyájasan Félix s kesztyűs kezével megcirógatta Vera arccskáját.

Ugyanakkor azonban oly közömbösen nézett reá, mintha csak levegő lett volna előtte.

Vera gyorsan elfordult és elsietett.

Bármily lealázónak és sértőnek találta is a leereszkedő arccirógatást, vergődő szívében mégis heves vágyat érzett, hogy megsókolja azt a szórakozott, kesztyűs kezét...

S aztán egész nap ki nem ment a Tejéből ez a história.

Félix rendszeren viselkedett vele szemben, de már nem volt a tegnapi szívélyes, kedves utitárs...

— Édes k's szeretőm van, — mosolygott magában Félix, amikor fogatán elhajatott — s egy vasba sem kerül. Ez a kis asszonyka azok közül a nők közül való, akiket nem kell és nem lehet megfizetni!

A délutáni órákban a rendőrség — Róka felügyelő vezetésével — megjelent az Uri uccában, bizalmas szemlét tartott a két házban,

Az idei április—július hónapokban 512.7 millió dinárral több folyt be az állampénztárba

Az idei költségvetési év első négy hónapjában, az április—július időszakban az állam bevételei 4.572.8 millió dinárt tettek ki, a költségvetésben előirányzott 4.060.1 millió dinár helyett. Tehát az előirányzottnál 512.7 millióval, vagyis 12.63%-kal több folyt be.

Bár egyes állami bevételek, elsősorban az adók, tekintetbe véve a felemelt adókat, nem hozták a várt eredményt, az állam bevételei mégis jóval meghaladták a tavalyi év ugyanilyen időszakának bevételeit. Egyes adónemekből nem azért folyt be kevesebb — állapítja meg a pénzügyminiszter — mert nem reális számítás alapján vetették ki, hanem azért, mert az egyenes és közvetett adókról szóló revideált törvényt még nem va-

	1940	1939	+ vagy —	+ vagy —
Egyenes adók	835,0	785,9	+ 49,1	+ 6,2%
Fogyasztási adó	418,3	354,0	+ 64,3	+ 18,1%
Illetékek	475,4	424,2	+ 51,2	+ 12,0%
Vámok	400,4	343,0	+ 57,4	+ 16,7%
Monopol jövedelem	866,5	720,9	+ 145,6	+ 20,2%
Vasutak	1123,7	787,9	+ 335,8	+ 42,6%
Posta	214,2	185,7	+ 28,5	+ 15,3%
Bányák	80,9	55,6	+ 25,3	+ 45,5%

Hasonló arányban emelkedtek a többi állami jövedelmek is. A fenti nyolc jövedelem összesen 4.414.4 millió dinárt hozott, vagyis a négy hónapra előirányzott összegnek 96.5 százalékát.

Az első négy hónap kiadásai 4.037.1 millió dinárt tettek ki, az előirányzott összeg 82.07 százalékát. Ebből az összegből személyi kiadásokra 1.774.6 millió dinárt, az előirányzott összeg 91.71 százalé-

losították meg teljes egészében. Az elmúlt év április—július hónapjaiban az állam bevételei 3.804.3 millió dinárt tettek ki az előirányzott 4.315.6 millió dinárral szemben, vagyis az előirányzott bevételeknek mindössze 88.15%-a folyt be tényleg az állampénztárba. Ha az idei tényleges bevételt a tavalyival összehasonlítjuk, akkor megállapítható, hogy az idén a négy hónap alatt 765.5 millió dinárral, vagyis 20.2%-kal több folyt be, mint tavaly.

Az alábbi kimutatásból megállapíthatjuk, hogy az egyes állami jövedelmekből mennyi folyt be tavaly, mennyi az idén az április—július hónapokban és mennyi a többlet:

kát fordították, anyagi kiadásokra 2.984.2 millió dinárt irányoztak elő, amiből a ki nem fizetett kötelezvényekkel együtt 2.262.5 millió dinárt költöttek el, vagyis az előirányzott összegnek 75.81 százalékát. Így tehát a négy hónap alatt 882 millió dinárt nem használtak fel.

Az állami bevételek az április—július havi időszakban 535.7 millió dinárral haladják meg a tényleges kiadásokat.

Budapest felé már csak négy napig érvényesek az Őszi Lakberendezési Vásár utazási és vízumkedvezményei

Budapestről jelentik: Senkisémmel hitt abban, hogy a mai viszonyok között az Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásárnak sikere lehessen. A rendezőség mégis törhetetlen hittel végezte munkáját és — éppen a rendkívüli viszonyok miatt — olyan és annyi attrakcióról gondoskodott, hogy a legrosszabb esetben is legyen a vásárnak elegendő vonzó ereje. Így alakult ki az

árubőséggel és olcsósággal hívalkodó és rengeteg látványosságot nyújtó vásár. És éppen a vásár kezdetére esett a vásárlási és szórakozási kedv és ezzel együtt megjött az a páratlan siker, amellyel ez a vásár oly méltán büszkélkedhetik. Aztán még a vásár utolsó napjaira is önként adódott újabb attrakció: vasárnap, szeptember 15-én este rendezik meg Budapesten azt a nagyarányú tűzijátékot, amely Szent Istvánkor a rossz időjárás miatt elmaradt; ekkorra fejeződik be a visszatért

erdélyi részek teljes átvétele, amit kétségtelenül örömmámorban ünnepel majd meg Budapest.

Budapest felé az utazási és vízumkedvezmények már csak 4 napig érvényesek,

mert a látogatóknak legkésőbb hétfőn, szeptember 16-nak déli 12 órájáig meg kell érkeznie Budapestre, hogy a hétfőn este záruló vásárt még megtekinthesse és a vásárigazolványt még a vásár területén lebélyegeztethesse. A vízumkedvezmények szeptember 25-ének 24 órájáig érvényesek.

A díjtalan soronkívüli vízumra, a félúti utazásra és az egyéb kedvezményekre jogosító vásárigazolványokat az utolsó percig árusítja minden magyar külképviseleti hatóság. Az autón vagy motorke-rek páron érkezők részére külön igazolványok kaphatók az említett helyeken. Az igazolványok minden tudnivalót részletesen tartalmaznak.

□ **Délkelet-Európa állatkivitele.**

A bécsi gazdaságtudományi intézet szerint Délkelet-Európa államainak állattenyésztése és kivitele 1933 óta állandóan emelkedik, még pedig Németország érdeklődésének arányában. Délkelet-Európa egyes államaiban már nagyobb értéket képvisel az állatkivitel, mint a gabonakivitel. Különösen Jugoszláviában és Magyarországon emelkedett erősen az állatkivitel. Az elmúlt 1939. évben a délkelet-urópai államok kiviteléből az állatki-

vitel a következő arányú volt: Magyarország kivitelének 31.2%-a, Jugoszláviának 29.4%-a, Törökországnak 18.6%-a, Bulgáriának 15.7% százaléka, Romániának 11.7%-a, Görögországnak pedig 3.9%-a esett az állatkivitelre.

□ **Szlovákia állatállománya.** Pozsonyból jelentik: A legutóbbi adatok szerint Szlovákiában 902.000 (1939-ben 894.000) darab szarvasmarha, 446.000 (418.000) sovány és 89.1000 (87.400) hízott sertés és 165.700 (160.800) ló van. A birkák száma 303.000, a kecskéké pedig 79.000 változatlan maradt.

amely a lefolyt drámai küzdelem színhelye volt s megtette a szükséges intézkedéseket.

Róka nagyon szerette volna előteremteni Mallóry Zdenkó báró hulláját a földalatti kutüregből, ahová a bárót egykori szeretője, az örült kárnek Eliz lerántotta magával.

De hiába eresztettek le bányalámpásokat a husz ölnyi mély kutaknába. Hiába bocsátkoztak le tüzőltők és csákyázták át a víz mélységeit: sem egyik, sem másik holttest nem került elő.

Nem lehetett másképp: a hullákat elsodorja valamely rejtelmes földalatti vízár, amelynek folytán a basa kutja még nem adott vissza egyetlen halottat sem.

A rendőrség a szemtanuk vallomása alapján megállapította Mallóry báró halálát s a jegyzőkönyvet a hagyatéki iratokhoz csatolták.

Emil jegyzőkönyvbe mondta, hogy a hagyatékról lemond Bérésy Félix javára, illetve neki ajándékozza s egyben átadta a közjegyzőnek az általa szabályszerűen kiállított s két tanu előtt aláírt ajándékozási okiratot, azzal az óhajtalal, hogy Félix rögtön beköltözhessen, hiszen a ház sem maradhat üresen állni.

Dr. Vércse ott ólalkodott az egész eljárás alatt. Ide-oda sompolygott, mint a ketrecbe zárt sakál.

Életében nem érzett olyan megrendülést, mint amikor Félix délből hozzá hajtva, közölte vele,

hogy Emil mindent neki ajándékozott.

Már vagy husz kereset, följelentés, kérvény s mindenféle más hatósági beadvány hevert készen az asztalán, már csurgott a nyála a gonosz hadjárat fölötti gyönyörűségtől s most mindezzel az években át kieszelt, kénköves jogi istennyilával egyszerűen befűthet!

De hamar magához tért a kábulatból, délután megjelent a Madeiro-palotában s mire a hivatalos eljárás véget ért, ő is készen volt ördögi új haditervével.

AZ UJDONSÚLT HÁZIUR ELSŐ EJSZAKÁJA

Amikor a hivatalos személyek és Emilék eltávoztak a Madeiro-házból s Félix magára maradt dr. Vércsével, az ügyvéd így szóló nevelt fiához:

— Szerencsét kívánok neked, fiacskám, a mai naphoz. Ki hitte volna: háziur, gazdag ember lettél egy csapással!

— Azt kezdem hinni, hogy burokban születtem, — felelte elbizakodottan Félix.

— De az mégsem volt helyes, hogy tudtomon kívül ilyen fontos lépésre határozad el magadat. Legalább közölnöd kellett volna, hogy a fiatal báró meglátogatására készülsz.

— Ugyan! Ahhoz, hogy testvéremet, Vasváry bárót fölkeressem, csak nem kell jogtanácsosi engedély!

Dr. Vércse megütökölt. Először történt, hogy Félix tolényes és gúnyos hangot mert használni

vele szemben.

— A szerencse net tegyen elbizakodottá, öregem, — mondotta éles, rikácsoló hangon. — Nagy szükség van még tenéked énrám. Látod, ha beváltál volna terveidbe, már ma talán kétszer olyan gazdag volnál, mint aminővé tett Vasváry Emil »nagylelkűsége.«

Félix elcsodálkozott.

— Hiszen mindenről lemondott s az egész Mallóry-hagyatékot nekem ajándékozta!

— Igen, a mostanit. De hát az a vagyom, amely eltemetésekor, ezelőtt tizenöt évvel maradt utánna? Azt nem szolgáltatta át a kezeidhez.

— Valóban nem, — szót elgondolkozva Félix. — De talán akkor nem is maradt atyám után vagyom. Mallóry báró azokban az időkben utoljára szűkös viszonyok között élt.

— Az igaz, hogy nem egyszer pénzzavarral küzdött. Csakhogy mindamellett volt saját palotája, fényes berendezése, hintója, lovai; voltak jövedelmei, amelyeket évente a Lámpássy-irodában vett föl s végre ott van ma is a Mallóry-sírbolt a temetőben: az se kicsinylendő érték. Nos, kié lett mindez? Talán neked adták? Oh, dehogy. Vasváry báró mindezt okosan megtartotta magának.

— Ez igaz!

— De nem addig van az! Ha már tiéd lett a mostani hagyatéka, adja át ő a tizenöt évvel ezelőttil is. S aztán, mondd csak, fiacskám, mi lesz az én részemmel?

— Az ön részével? Micsoda jögon igényel ön részt abból, amihhez én az ön közreműködése nélkül, ajándék révén jutottam?

— Megállapodás volt közöttünk, hogy minden Mallóry-zsákmányon megosztozunk! Fele az ajándéknak az eryém!

Félixet meglököntette ez a kijelentés. Nagy, rózsás szerencséjében egészen elrémítette az a gondolat, hogy dr. Vércse felezni akar vele.

Gondolatában körülnézett a gyönyörű palotában, a termék és szobák fényes berendezésén, az istállóban, a kocsiszinben, ahol pompás paradés- és hátszlovak prűszköltek és gyönyörű fogatok sorakoztak.

A fiatalember keményen összeszorította a száját.

Mindennek a fele ezé a nádalyé, ezé a szipolyé legyen? Soha!

— Hiába töröd a fejedet, drága Félixem, — mondotta gunyosan Vércse —, az osztzkodás alól nem tudsz kibujni. Irás van róla!

— Az ám, — ötlött eszébe kínosan Félixnek. — Vércse csakugyan ilyen értelmű irást vett tőle! És Szilva, a kettős tanu is látta!

— A dolog nagyon egyszerű, lelkelem, gyermekem, — mondotta Vércse. — Még ma este eljössz az irodámba s aláírod az átruházási okmányt, amelyet addig én elkészíték. Annak alapján aztán én a fele tulajdont előjegyeztem már holnap reggel a telekfünyvi hatóságúnál a magam javára!

□ 1940
A ko
kib
Beogra
tott hely
ján közli
so köles
se igen
elsősorl
adásainak
még ped
elsősorl
A kor
esetleg
hozza d
bocsátás
A NA
HELY
A Na
8-i hely
szemben
mutatja
Aktív
val 2.35
devizák
ra csök
lióval 2
kölcson
lióra c
mi bön
millióra
aktívák
ra csök
Passz
12.233.6
szóló l
val 2.1
különb
336.8 m
Az
összege
ki. A f
szóló
14.644.2
dezet t
lió dina
pénztár
ges ér
22.53%
□ Ti
a szent
nake v
tik: Dr
vaszéki
ses vár
volt eir
működ
nak. K
széki t
felvált
gának
lvére S
tet neve
nyel fo
tületh
külön
mint s
zolt lá
ságánál
képvise
dr. Ré
ezer dí
tület k
nos é
adtak t
testület
kezett
határo
hánság
képvise
és jóva
tározat
megszá

A kormány rövidesen kibocsátja a belső kölcsönt

Beográdból jelentik: Jól beavartott helyről nyert értesülések alapján közli a Jug. Kurir, hogy a belső kölcsön kibocsátásának kérdése igen időszerűvé vált. A kölcsönt elsősorban a nagy közmunkák kiadásainak fedezésére fordítanák, még pedig

elsősorban ármentesítési munkálatokra.

A kormány a közeli napokban, esetleg még ezen a héten meghozza döntését a belső kölcsön kibocsátása kérdésében.

A NARODNA BANKA HELYZETJELENTÉSE

A Narodna Banka szeptember 8-i helyzete az augusztus 31-vel szemben a következő változásokat mutatja:

Aktívák: A fedezet 25.8 millióval 2.356.3 millióra emelkedett, a devizák 64.8 millióval 491.2 millióra csökkentek, az ércpénz 2.5 millióval 264.6 millióra csökkent, a kölcsönök 23.3 millióval 1.627 millióra csökkentek, a nemzetvédelmi bónók 296.0 millióval 4.894.0 millióra emelkedtek, a különböző aktívák 8.0 millióval 1.832.5 millióra csökkentek.

Passzívák: A bankjegyforgalom 12.233.6 millióra csökkent, a látraszóló kötelezvények 229.1 millióval 2.140.6 millióra emelkedtek, a különböző passzívák 5.9 millióval 336.8 millióra emelkedtek.

Az aktívák, illetve passzívák összege 15.453.1 millió dinárt tesz ki. A bankjegyforgalom és látraszóló kötelezvények összege 14.644.2 millió dinár. Az összes fedezet tényleges értéke 3.770.0 millió dinár, 25.74%-os fedezettel, a pénztárakban levő arany, tényleges értéke 3.300.5 millió dinár 22.53%-os fedezettel.

Tizezer dinárt kap a várostól a szentai »Jó emberek bíróságának« volt elnöke.

Szentáról jelentik: Dr. Répás Nándor szentai árvaszéki ülnök még mint szerződéses városi alkalmazott több évig volt elnöke a városi elöljáróságnál működő »Jó emberek bíróságának«. Később véglegesítették árvaszéki ülnöki állásában s azután felváltották a »Jó emberek bíróságának« elnöki tisztségében s helyére Sztrilich Béla városi adóosztály vezetője lett ki. Dr. Répás kérvénnyel fordult a városi képviselőtestülethez, hogy a város adjon neki külön díjazást arra az időre, míg mint szerződéses városi alkalmazott látta el a »Jó emberek bíróságának« elnöki tisztségét. A városi képviselőtestület meg is szavazott dr. Répásnak egy összegben tizezer dinárt. A városi képviselőtestület két tagja Molnár Csikós János és Plávsics Milo felebbezést adtak be a bánsághoz a képviselőtestület határozata ellen. Most érkezett meg a városhoz a bánság határozata ebben az ügyben. A bánság elutasította a két városi képviselőtestületi tag felebvezését és jóváhagyta azt a közgyűlési határozatot, mellyel dr. Répásnak megszavazták a tizezer dinárt.

Hármas jugoszláv-román futballmérkőzés lesz szeptember 22-én Beográdban és Bukarestben

Ez év tavaszán Bukarestben román-jugoszláv válogatott mérkőzés volt a Duna-Kupáért. Az A/csapatok mérkőzése 3:3 arányban döntetlenül végződött, az ifjúsági mérkőzést Jugoszlávia 2:0-ra nyerte s ugyanakkor Beográdban a B/csapatok mérkőzéséből is Jugoszlávia került ki győztesként 1:0 arányban.

Szeptember 22-én visszavágó mérkőzések lesznek: az A/csapatok és az ifjúsági válogatottak Beográdban, a B/csapatok pedig Bukarestben mérkőznek.

A román szövetség értesítése szerint a mérkőzések megtartásának semmi akadályja sincs, éppen ezért Szimonovics Boskó szövetségi kapitány már meg is kezdte az előkészületeket. A három csapatot a jövő hé-

ten a következő keretből fogja összeállítani:

A/csapat: Glazer, Mrkusics, Sztoilkovics, Matosics, Pozsega, Lechner, Dragicevics, Manola, Cimmermanics, Vallyarevics, Áca Petrovics, Rajlics, Vujadinovics és Nikolic.

B/csapat: Lovrics, Urch, Brozovics, Dubac, Atanackovics, Brocsics, Szimonovics I, Tyirics, Glisovics, Kaczián, Rógics, Bozsovics és Welker.

Ifjúsági csapat: Bjelics, Suprina, Svayek, Petrovics, Jovánovics, Csajkovszki, Krsztics, Panics, Pestai, Mitics, Gyájics és Nedelykovics.

A beográdi mérkőzések színhelye a BSK-pálya lesz, a főmérkőzést az olasz Dattilo, az ifjúságit Vása Sztéfánovics vezeti. A bukaresti mérkőzést az ONEF-Stadionban rendezik, játékezőt a bolgár Atanaszov.

Ma érkeznek Szplítbe a magyar uszó-és vizilabda-válogatott

Mint már jelentettük, holnap és holnapután Szplítben jugoszláv-magyar uszóverseny lesz, ugyanazokkal a számokkal, amelyek a vasárnapi szegedi uszóverseny műsorán szerepeltek. A szpliti rendezőség két napra darabolta fel a versenyt, a következő beosztásban:

Szombat: 400 m gyorsuszás, 200 m melluszás, 4x200 m váltó és vizilabda-mérkőzés (hivatalos).

Vasárnap: 100 m gyorsuszás, 100 m hátuszás, 1.500 m gyorsuszás és vizilabda-mérkőzés (barátságos).

A magyar együttes tegnap utazott el Budapestről és ma érkezik meg a tengerparti városba. Tagjai: Eleméri, Tátos, Gróf, Végvázi, Körösi, Galambos és Fábán, a vizilabda-csapat összeállítása: Mezei dr. — Tolnai, Molnár — vitéz Halasy — Szívós, Tarics és Somóczy. (A szegedi csapatból tehát hiányzik Kánásy és Bózsai, sőt lehet, hogy Halasy sem kap uttlevelet s így a magyar csapat erő-

sen tartalékos lesz). A válogatott uszókön kívül Szplítbe jönnek még Szigeti—Varga Emőke, Ács Ilona és Novák Ilona hölgy uszók, akik versenyen kívül indulnak Szplítben és a tervbevetett dubrovniki versenyen. Szplítben és Dubrovnikban természetesen óriási érdeklődéssel várják a versenyt, mert tisztában vannak a magyar együttes nagy értékével. A beográdi Politika szerint az uszó-sportban és főleg a vizilabdában Magyarország a legjobb egész Európában, a Vreme szerint a világ négy legnagyobb uszónemzete: az amerikai, a japán, a magyar és a német. Éppen ezért a szegedi 22:18 arányú magyar győzelmet mindkét lap a jugoszláv uszók eddigi legnagyobb sikerének tartja.

A jugoszláv csapatban ismét azok az uszók szerepelnek, akik vasárnap Szegeden versenyeztek, a vizilabdacsapat azonban erősebb lesz, mert Polics és Grkinics is játszik.

Rövid sport hírek

Popovics Csátó vezeti vasárnap Szkoplyében a Gragyanszki—Jedinstvo ligamérkőzést. A kitűnő noviszádi játékező ezt az újabb megbízást azzal érdemelte ki, hogy vasárnap hibátlanul vezette Beográdban a Jugoszlávia (Jabuka)—Jedinstvo mérkőzést.

Csantaviren vasárnap két gabonás cég alkalmi csapata mérkőzik a következő összeállításban: Beer-cég: Tenovác — Cvitkó III, Bazsó — Galgóczy, Vituska, Csitkó II — Bog-nár, Cvitkó I, Gudrova, Pribiczki és Tóth. — Fürst-cég: Lengyel — Pátrik I, Greguss I, Mészáros, Greguss II, Huszár — Szokola, Hajagos, Fürst, Pátrik II és Pátrik III.

Olaszországban megkezdik a professzionizmus leépítését, mert illetékes körök szerint jobb, ha a futballistának is rendes polgári foglalkozása van. A jövőben minden egyesület csak korlátozott számú hivatásos játékoszt alkalmazhat, fizetésük az A/osztályban legfeljebb 3.000 lira, E/osztályban 1.500 és C/osztályban 300 lira lehet.

Rengeteg külföldi artista működik Németországban. Berlinből jelentik: A német nép a háboru alatt is bőven kiveszi részét a szórakozásokból. A világszerte ismert berlini Wintergarten-variété például az 1939/40-es évadban csaknem 1.1 millió látogató előtt kerekelt 600 előadást tartott. A legjobb német artistákon kívül 17 olasz, öt-öt magyar és dán, három-

három észt és kínai, két jugoszláv és egy-egy csilei, cubai, holland, iráni, japán, román, svájci, spanyol és szovjet orosz artista lépett fel egyedül a Wintergartenben.

A telepi Olvasó és Gazdakör ping-pong szakosztálya folyó hó 14-én, szombaton este fél 9 órai kezdettel, ismerkedő sportvacsorát rendez, saját köri helyiségében Szuboticska 116 sz. alatt. A vacsora iránt mely hallébből és sülthalból áll, máris nagy érdeklődés nyilvánul a noviszádi egyesületek körében. Vacsora után a reggelig tartó táncra Kovács Imre és zenekara szolgáltatja a talpalávalót.

A noviszádi Vojvodina vasárnap Beográdban így áll fel a Jugoszlávia ellen: Platz — Majtány, Popescu — Haasz, Pozsega, Zsifkovics — Medarics, Marjanovics, Rógics, Schossberger és Welker.

A MAGYAR FUTBALL KÉSZÜLŐDÉSE JUGOSZLÁVIA ELLEN

Vitéz Ginzery Dénes, az MLSZ szövetségi kapitánya az őszi, elsősorban a szeptember 29-i magyar-jugoszláv mérkőzésre, a következő keretet állította össze:

Kapusok: Csikós és Köröendi.
Hátvédek: Pákozdy, Biró, Korányi, Mészáros.

Fedezetek: Polgár, Sárosi III, Magda, Pázmándy, Lázár, Balogh I, Dudas, Nagymarosi.

Csatárok: Szödi, Kincses, Ádám, Sárosi dr, Sütő, Finta, Szabadkai, Bene, Jenőfi, Morócz, Zsengeller, Laczkó, Gyetvai és Pintér.

Ezt a keretet a vasárnapi bajnoki forduló után leszűkítik 16-ra s a 16-os keret szeptember 24-től a mérkőzés napjáig edzőtáborba vonul.

A SZUBOTICAI ALSZÖVETSÉG VASÁRNAPI MŰSORA

Szubotikai I. osztály: Bohémia—Dulcsiz, Bunyevác—JAK, SzAND—Radnicski és VSC—Zrinyszki.

Szombori kerület: Apatin SK—Odzsaci SC, Mileticsi SK—Sport, ZsAK—Bezdáni SE, Crvenkai SC—Szombori AK és Kulai JSK—Bajmoki AK.

Második osztály: Spárta—Bela Zvezda, Viktória—Gragyanszki, Szoboráni SK—TANK és Szloga—Jugoszlávia.

Futball-eredmények

Mitrovica: MSK Radnicski—Zanatlia (Sabác) 8:0 (3:0), II. oszt. bajnoki.

Ingyija: Radnicski — Sztrazsilovo 3:1 (3:0), II. oszt. bajnoki.

Parabuty: Olimpia — Bresztováci SK 6:4 (3:2), barátságos.

Kragujevac: PSK—ZsAK (Szubotica) 5:4 (1:3), barátságos.

MÁR A HOMOK ÉS A DRÓT ÁRA IS EMELKEDETT

Hogy drágább lett a homok azt jelenti hogy a porhintés sem lesz olcsó ezután. Es hogy vagyont vagy anyagi jólétet a porhintéssel senki sem szerez már. Ez még megjárja, de nagyobb baj az, hogy a drótnak ára is magasra hágott, mert nem tudom, hogy drága dróttal hogyan drótozzuk össze e repedt világot?

FANYAR TÓBIAS

Az iparosok mindentudó könyve

A szükséges törvények, jogszabályok, adózási ügyek és minden gyakorlati tudnivaló ismertetését tartalmazza a KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA és MESTERVIZSGÁK KÉZIKÖNYVE. Ötven dinár előzetes be- küldése ellenében szállítja a Reggeli Ujság kiadóhivatala.

Közgazdasági hírek

□ A gabona- és lisztkészlet bejelentése Szentán. Szentáról jelentik: A katonaság és lakosság kenyérral való ellátásáról szóló rendelet értelmében a városi előljáróság felhívást intézett az összes szentai gazdákhöz és termelőkhoz, hogy buza és buzalisztkészletüket legkésőbb szeptember 30-ig jelent- sék be a városi gazdasági hivatal- ban. Az előljáróság egyben figye- lmezteti a tulajdonosokat, hogy azokat, akik nem jelentik be egész buza- és buzalisztkészletüket, 6 hó- napi elzárásra és százezer dinár pénzbírtetésre ítélik.

□ Jó paprikatermés lesz Magyaror- szágon. Svédai jelentés szerint, Ma- gyarország idei paprika termése kitű- nően igérkezik. A termelők ugyan nem ültethették be fűszer-paprikával azt a 15.000 holdat, amennyit a föld- művelési minisztérium engedélyezett, mert sok kijelölt terület víz alatt volt hosszú ideig, a beültetett területen azonban igen bőséges termés lesz. Ha a mostani meleg, száraz idő még egy ideig tart, akkor a paprika igen bő hozamot ad.

□ Magyarországon a'ig lett drágább a téli szövetáru. Budapestről jelentik: Illetékes tényezők a szakkörökkel egyetértésben most állapították meg a téli szövetek árát. Az árkormánybiz- tos ennek alapján a legtöbb szövet árát nem változtatta meg és csak né- hány szövetfajta árát emelte fel jelen- téstelen mértékben.

□ Milyen lesz az új benzinren- delet? Beogradból jelentik: A mo- toros járművek korlátozásáról szó- ló rendelet-tervezetek közül illeté- kes helyen valószínűleg azt fogad- ják el, amely a mai benzinjegye- ket továbbra is érvényben tartja, de megtiltja az autózást szombat déltől hétfő reggelig, kivéve az első számú rendeletben előírt kivé- teleket. A javaslat értelmében szombat és vasárnap este kivételé- vel az éjjeli közlekedést engedé- lyeznék.

FIRT **AUTO UNION**
DKW WANDERER
AUDI-HORCH
PIRELLI - AUTOGUMI
 AUTÓ AKKUMULÁTOROK ÉS FELSZERELÉSEK
AUGUST KUTALEK-NOVISAD
 KRALJA, PETRA II. 54. TELEFON 31-06
WARTA ACCUMULÁTOR WOLVOLIN AUTO-OLAJ
 ALBANIO HÉNY NIKÓLAJ ÉS HASZNÁLT AUTÓK

KÜLFÖLDI TOZSDEZARLATOK
 Zürich: Beograd 10.25, Páris 9.8250,
 London 17.4250, Newyork 439, Milánó
 22.15, Berlin 175.30, Szófia 5.35, Buka-
 rest 2.25.

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— di-
 nár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnap-
 lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig vesszünk fel. A hirde-
 tési adó a hirdetőfelet terheli.

Modernül át-
 alakítva, meg-
 nagyobbítva
 és berendezve

ELITE KÁVÉHÁZ - BÁR
 szemben a Főpostával.

Elsejéttől kezdve új
 variétéprogramm és
 új zene, a kávéház-
 ban, mint a bárban is

ELADÓ
GÖZKAZAN fekvő, Cornwall 12 m²
 fűtőfelület, használt, eladó. Gradszka
 plinara, Noviszád. 5385

VERSENYBICIKLI jó állapotban
 lévő, olcsón eladó. Noviszád. Zselez-
 nicska 78. 5386

FIGYELEM! INGATLANVÁSÁRLÓK!
FIGYELEM! A Rumenaeska utcában
 eladó 4 szobás családi ház elköltözés
 miatt 160.000 dinárért. A Vrag-kert-
 ben eladó 3 lakásos bérház 150.000 di-
 nárért. Az új Buzatér mellett eladó
 biztos megélhetést nyújtó bérház
 120.000 dinárért. A Hal-tér mellett el-
 adó két telek drb-ja 70 dinár. Eladók:
 földbírtokok, szőlők, telkek már 35.000
 dinártól. „Ingatlanforgalmi Iroda” No-
 viszád, Zselyeznicska 1. Telefon 21-51.
 5380

ÜZLETBERENDEZÉS ELADÓ. Na-
 gyon kedvező áron eladó jókarban lé-
 vő üzletberendezés, alkalmas fűszer-
 vagy konfekciós üzletnek. Zdravstvena
 Zadruga na Ivandanskom naselju Trg
 Majke Jevrosime br. 9. (Detelinara).
 Noviszád. 5377

KIADÓ
NAGY SZOBA és nagy konyha
 gyermekeiken házaspárnak azonnal ki-
 adó. Noviszád, Kralja Alekszandra 15,
 a házmesternél. 5339

KERESLET
JOMUNKAS borbélysegédet keresek
 f. hó 20-ra, állandó munkára. Zádori
 Antal, Horgos. 5335

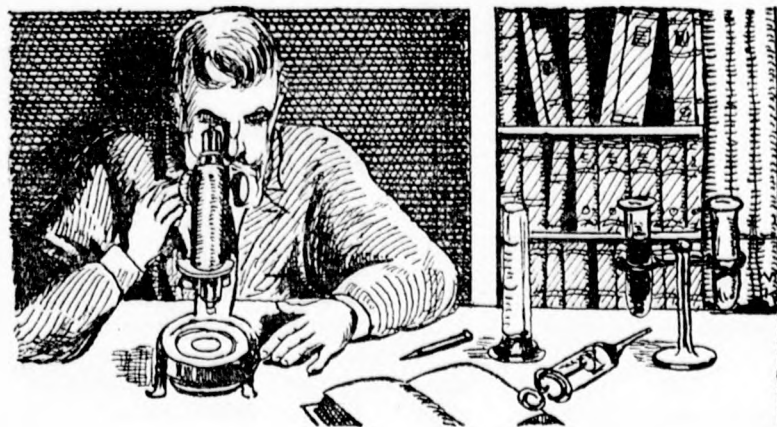
ÜGYES VARRÓLANYOK felvétet-
 nek stáfirozáshoz. Bajerle Iván, szücs-
 mester, Nov szád, Pasiceva u. 21.
 5384

FIATALASSZONY vendéglőbe el-
 számolóknak kerestetik. Cim a kiadó-
 ban. 5373

KIFUTÓFIU azonnal felvétetik. Li-
 bis, Kr. Petra II. 16. 5375

KÜLÖNFÉLE
DR. FILIPON CREM a legjobb és
 legerősebb nappali krém. Kapha-
 tó: gyógyszerárakban, drogeriákban,
 illatszertárakban és kereskedésekben.
APOTEKA KÜCHLER, VRSAC. 2474

Ha jön az éjszaka . . .
Feledje el a napi munkát! Pihenjen, szórakozzon és érezze jól magát a
SZLOBODA VARIÉTÉ-ben
 Szeptember 15-től **új műsor!**
 Világvárosi *variété* számok, elsődrendű *jazz-zene*
 Tánc — Hangulat — Vidámság

Az élettan rejtelmei

táruznak fel Ön előtt és válnak világossá, ha megszerzi a Reggeli Ujság „MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁT”. 1940. október 8-tól kezdve vasárnaponként 16 oldalon, ingyenes mellék- letként jelenik meg. Az egész mű két vaskos kötet 1664 oldalon. Bekötési táblát küldünk. Gyűjtse az iveket!

Nem kerül pénzébe

megtekinteni **zománczott fűzhe-
 lyeinket** és meggyőződik azok rend-
 kívül olcsó áraitól

Horvat i Pristay vasúzet

Noviszád, Kr. Petra II. 54. Tel.: 24-82

TŐZSDE

BEGRADI BETÉKTŐZSDE
 Devizák: (kínálat — kereslet dinárok-
 ban) + 28.5% prim.

Szeptember 12.
 London (egy font) 181.35—178.15
 Newyork (100 dollár) 4485—4425, Genf
 (100 svájci frank) 1019.84—1009.84, Sza-
 lenki (100 drachma) magánkliring —
 48.50, Newyork magánkliring 5520—
 5480, Berlin magánkliring 1480—1470.
**Allampapírok 7%-os H.p. bank köl-
 vény — 102, 8%-os külföldi kölcsön**
 101.25—100.50, 7%-os külföldi kölcsön
 95.25—94.50, 4%-os agrárkölcsön — 53.
 2¹/₂%-os Ratna Steta 447—444, 6%-os
 bégluk 77.75—77, 6%-os dalmát agrár
 71—70.25.

Részvények: Agrarna Banka 203—
 200, kötés 203—201.

NOVISZÁDI TERMÉNYTŐZSDE

Megállapított buzaárak október 31-
 ig: Buza 70 kilós 2¹/₂-os 285, 71 kilós
 2¹/₂-os 287.50, 72 kilós 2¹/₂-os 290, 73
 kilós 2¹/₂-os 292.50, 74 kilós 2¹/₂-os
 295, 75 kilós 297.50, 76 kilós 2¹/₂-os 300,
 77 kilós 2¹/₂-os 302.50, 78 kilós 2¹/₂-os
 305, 79 kilós 2¹/₂-os 307.50, 80 kilós
 2¹/₂-os 310, 81 kilós 2¹/₂-os 312.50. Árpa
 bácskai és szerémi 62.63 kilós 355—360,
 bácskai és szerémi tavaszi 66.67 kilós
 415—420, baranyai tavaszi 65.66 kilós
 415—420, Zab, bácskai, szerémi és szla-
 voniai 305—310, Rozs, bácskai 362.50—
 365, bánati 360—362.50 dinár. Ten-
 geri 340—345 dinár. — **Buzaliszt** nul-
 lás g és g és dara 723, 70%-ig kiőrölt
 kenyérliszt 358, **Buzakorpa** a Duna-
 bánság területéről franko malom, va-
 gon vagy uszály, gyűjtőforgalmi adó
 és zsák nélkül 180, **Fehér bab** bácskai
 és szerémi 2¹/₂-os, zsák nélkül 450—
 455, Forgalom: csekély, Irányzat: ten-
 geri lanya, különben változatlan.

SZOMBORI TERMÉNYTŐZSDE

Buza 2¹/₂-os 70 kilós 255 dinár, 71 ki-
 lós 287.50, 72 kilós 290, 73 kilós 292.50
 dinár, 74 kilós 295, 75 kilós 297.50 di-
 nár, 76 kilós 300 din., 77 kilós 302.50,
 78 kilós 305 dinár, 79 kilós 307.50 din.,
 80 kilós 310, 81 kilós 312.50. Nullaliszt
 723, kenyérliszt 358, Árpa szombor-kör-
 nyéki és szerémi 340—345, bácskai ta-
 vaszi 410—415, baranyai 415—420, Zab
 bácskai és szerémi 305—310, Kukorica
 bácskai 387 és fél—372 és fél, bab
 465—470, Korpát nem jegyezték.

Reggeli Ujság

Urvisszélvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Noviszád, Kr. Petra II. (Futooki put) 50
 Telefon: 21—37, éjjel 20—58
 Felelős kiadó: **Andreo Dezo**
 A kiadóhivatal utolsó vezetője: **Eljazek Ferenc**
 Preptilata — Előfizetés:
 Egy hórs . . . . . 28.— dinár
 (kihordó útján 30 din.)
 Három hórs . . . . . 80.— dinár
 (kihordó útján 86 dn.)
 Félévre . . . . . 160.— dinár
 (kihordó útján 172 din.)
 Izzai svakodnevno - Megjelenik naponta
 Postacékovni račun — Postacsekkszámia:
 Beograd, 59.754, Zagreb, 40.692